VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL III. Nr. 5 MAIU 1936

PORT NAȚIONAL

DIN POIANA SIBIULUI

Anul III Sibiu, Maiu 1936 Nr. 5

VIAȚA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN

GIOVINEZZA, GIOVINEZZA...

De ce nu cântă tineretul nostru?

Misterioasa putere a muzicei niciodată n'a fost contestată. Cum n'a fost contestată niciodată misterioasa putere a artei peste tot. Și cu drept cuvânt. Fiindcă muzica transformă, purifică și înalță sufletul omenesc. Ea îmblânzește pe omul sălbatic și inobilează pe cel civilizat. Ea mângăie pe om în dureri și-i sporește bucuria clipelor senine. Ea leagă sufletește pe oameni întreolaltă și pe toți îi leagă de Dumnezeu. Ea înalță cea mai scurtă scară de pe pământ la cer și întinde cea mai scurtă punte între inimile oamenilor, pe cari le face să bată la fel. Ea aprinde'n inimi flacăra marilor elanuri și deschide drum sigur către marile biruințe.

Muzica e un atât de nobil element al vieții, încât din el îți poți face și un criteriu pentru prețuirea oamenilor. Omul iubitor de muzică nu poate fi un om rău, dupăcum nu poate fi rău nici omul care îndrăgește florile și copiii...

Și întors: poți fi sigur, că omul, căruia nu-i plac florile, copiii și muzica e văduvit de o mai înaltă noblețe sufletească.

Grigorescu: Ciobănaș

Fără s'o prețuiască teoretic, Românul a simțit instinctiv taumaturgica putere a cântecului. In el și-a vărsat totdeauna amarul suferințelor îndelungate și bucuria rarilor clipe de veselie, deopotrivă.

In el a lăudat pe Dumnezeu, în el s'a înfrățit cu codrul și cu el a purces totdeauna la luptă pentru apărarea pământului și legii strămoșești.

Mă'ntreb atunci nedumerit: de ce n'o mai fi cântând tineretul nostru? Căci mai ales el ar trebui să cânte, pentru a-și îmbujora zilele, pentru a-și spori elanul și pentru a răpi în valul acestui elan și pe mai vârstnicii fii ai neamului nostru.

Intr'adevăr tineretul nostru școlăresc cântă așa de puțin. Nici acasă, nici pe stradă, încolonat în marș, nici în codru, nici în biserică, nicăiri nu-l auzi cântând purtat de-o fragedă însuflețire. Ori apoi când cântă, se mulțumește cu fredonarea unor leșinate tangouri sau a unor „foxuri" bâțâite și goale. Și — asta nu se cheamă muzică. In orice caz nu muzică de cea care „transformă, purifică și înalță".

Nu știu ce fac profesorii noștri de muzică, mai ales dela școalele secundare. Probabil învață pe elevi să cânte. Și încă i-o fi învățând destul de iscusit, de vremece recentul congres internațional de muzică ținut la Praga a adus chiar elogii învățământului muzical din România. Pe noi însă aceste elogii nu ne măgulesc și nu ne încântă. Fiindcă împotriva excelentului învățământ muzical pe care-l vom fi având, tineretul nostru nu cântă decât cel mult în clasă.

El merge la biserică, dar nu cântă; face excursii — când îi dă răgaz fotbalul — dar nu cântă; ia parte la concursuri, dar nu cântă; face congrese, dar nu cântă.

Transformare fără cântec? Înălțare fără cântec? Elan tineresc fără cântec? E aproape o imposibilitate.

Tinerii din alte țări o știu aceasta și de-aceea cântă. În Germania ori unde întâlnești un grup de tineri îi auzi cântând în cor: „Wir marschieren .." așa și pe dincolea. Și cântecul îi învălue pe toți

în flacăra celei mai fierbinți însufleţiri. In Italia pe toate cărările răsună cântarea tinerească „Giovinezza, giovinezza"... Nu numai fiindcă țara elanului fascist e în răsboiu, ci fiindcă mai ales tineretul e predestinat să cânte.

Ce frumos ar fi să vedem şi la noi cete de tineri în stare să se veselească oricând cu un cântec frumos intonat, coloane de flăcăi, cari lăsând un cias-două cartea, ar lua-o razna către codru — mai ales acum, în Maiu — umplând văzduhul cu răsunătorul ritm al unor eroice marşuri româneşti!

Şi ce privelişte înălţătoare şi zămislitoare de nădejdi ar îmbia bisericile noastre pline de-un tineret, care prin entuziastă cântare ortodoxă ar aduce cuvenita laudă Dumnezeului părinţilor noştri!

Insufleţirea pentru marile idealuri ale naţiei ar creşte vertiginos, învăluind în sacrele ei flacări sufletul întregii generaţii care se numeşte „nouă". Infioraţi de svonul sprinten al cântecului tineresc bătrânii înşişi şi-ar descreţi frunţile sporindu-şi nădejdea în viitorul de aur pe care-l va aduce — pe seama întregului neam — optimismul unui tineret care luptă cântând şi cântă luptând.

Haideţi, tineri ai patriei mele! Lăsaţi limonada şlagărelor de-o zi s'o soarbă afemeiaţii, cari şi-aşa nu-s de nici o treabă. Voi —

Cântaţi, libertatea şi numele sfânt
Al Ţării străvechi şi-al acestui pământ!

Lăudaţi-l, că e mare Dumnezeu,
C'a păzit cu mână tare pe Român,
Poporul Său!

Cântaţi până e sprinten sângele în vinele voastre şi până e vie strălucirea ochilor voştri. Că va veni vremea când zadarnic vă veţi da seama de adevărul cântecului:

Frumoase zile din tinereţe,
Numai odată sunteţi în Maiu!

Tineri entuziaşti ai patriei mele, cântaţi!

NICOLAE COLAN

SCHIŢĂ BIBLICĂ

SUTAŞUL

I

Cele trei cruci se înălţau înfiorătoare pe muchea Golgotei, dar gloatele îşi petreceau voioase, ca la nuntă, în jurul celor trei răstigniţi, cari sângerau ca trei izvoare pe lemnele lor de ocară.

Unul dintre răstigniţi blestema cumplit şi pe Dumnezeu şi pe oameni, pentrucă i-au croit o soarte aşa de amară. Altul se văiera îngrozitor în durerile lui sfâşietoare şi ţipetele lui desnădăjduite umpleau cu spaimă largul văzduhului şi cu tihnă inima gloatelor. Durerile lui îi treziră în minte durerile acelora pe cari îi uciseră mânile sale nelegiuite. Numai acum, în lumina suferinţii lui înţelegea deplin suferinţa jertfelor căsăpite de sălbătăcia sa nemernică. In amarul său simţea amarul altora. Ii părea rău de isprăvile nechibzuinţei sale. Se frământa în sufletul său, că de ce n'a sămănat sămânţa bucuriei în viaţă? De ce-a desfundat numai şiroaiele lacrimilor şi ale durerilor? Cum dorea în sufletul său, să mai trăiască, nu de dragul vieţii, ci de pofta de-a face bine celor năpăstuiţi de el cu rele! Să mângăie copilaşii rămaşi în lume fără de tată, din vina lui! S'ajute soţiilor aruncate'n neajunsurile văduviei şi sărăciei, de fărădelegea sa strigătoare către ceriuri!

De-aceea îşi muşca el buzele şi striga:

— O, dar acum e prea târziu! Prea târziu! Legea nu mă iartă! Şi, apoi, şi Iehova înalţă numai braţ de răzbunare pentru pământenii de soiul meu! O, unde-ar putea afla, oare, sufletul meu întristat un strop de milă şi de iertare?... Unde?...

Al treilea, cel din mijloc, nici nu blestema, nici nu se tânguia, ci îşi aştepta sfârşitul, senin, ca un soare ce apune.

Sutaşul Longin, aşezat în faţa crucilor, cerceta cu privirea pe fiecare răstignit, le asculta cu grije toată şoapta şi tot suspinul, ca şi cum ar fi vrut să desprindă din graiul lor o taină mare, iar în gândul său îşi zicea:

— Unul e încremenit în rele, e fiară chiar şi'n clipa morţii. Celalalt se văicăreşte ca un laş. Dar cel din mijloc n'are asemănare cu tâlharii. Privirea lui e blândă, ca de miel, şi graiul său e dulce ca cel de mamă. Vezi cât de ciuruită-i este fruntea de spini? Şi cât de strivite-i sunt pălmile şi tălpile de ciocane şi de piroane? Şi cum îi pare trupul un lac de sânge? Şi cum îi străpung făptura 'ntreagă săgeţile durerilor?... Dar el nu se tângueşte de suferinţele sale, ci de ale altora!... Auzi, cu câtă gingăşie îşi mângăe pe mamă-sa, care suspină aşa de dureros în umbra crucii sale înroşite de sânge!... Ascultă, cu câtă bunătate se roagă el pentru cei cari îl ocăresc şi-l chinuesc!... O astfel de fiinţă nu poate fi roabă a nelegiuirii!... Uite, cu câtă milă îl priveşte şi pe tâlharul celce se tânguieşte amarnic!... Cuvintele lui blajine stropesc picurii

alinării pe rănile sufletului său schilăvit... Auzi cum șoptește limba sa: „Azi vei fi cu mine în raiu"... Și vezi cum s'aprinde lumina fericirii în ochii omuluii fărădelegii!...

Pe când se strecurau astfel de simțiri prin inima sutașului, un fariseu gălăgios s'apropie de el și-i grăi:

— Longine, se lasă seara Sâmbetei peste creasta Golgotei și o pângăresc nelegiuiții ăștia. Poruncește să li se stângă repede viața și dă pământului, stârvurile lor afurisite!

Sutașul îl ascultă în liniște și gândi îndată:

— El nu spurcă, ci sfințește ziua Sâmbetei, cum n'o sfințește nimenea din rândul vostru. O sfințește și cu graiul și cu pilda iubirii și iertării și jertfei celei mai curate. Căci la ce sunt bune bolboroselile voastre nesfârșite de prin temple și închinăciunile nenumărate din piețe, dacă nu puteți ierta deaproapelui greșala sa și dacă nu știți suferi nimic pentru îndreptarea și mântuirea nevoiașului!...

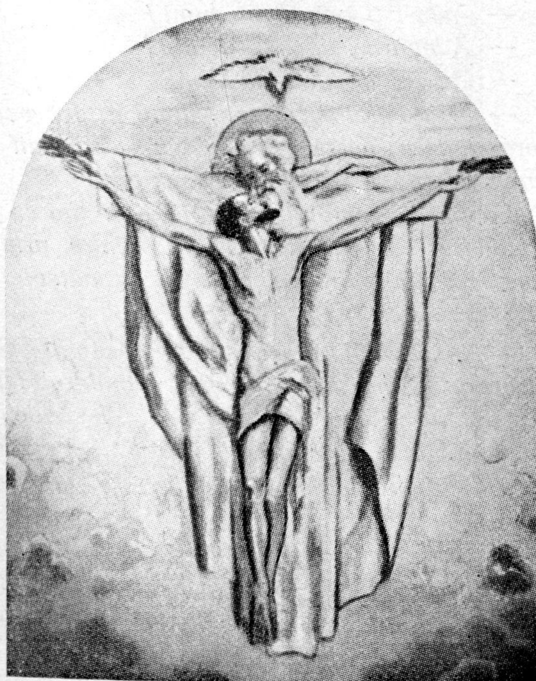
Sutașul își ridică apoi privirea spre crucea dela mijloc, ca să deslușească din ochii răstignitului de-acolo o povață îndrumătoare, dar în clipa aceea cel frumos cu chipul și blând cu graiul și sfânt cu fapta și cu viața, își aplecă spre piept capul însângerat și strigă îndurerat:

— Dumnezeul meu!... Dumnezeul meu!... De ce m'ai lăsat?...

Și își dădu îndată sufletul.

Sutașul îi privi mirat sfârșitul și-i răspunse apoi rece fariseului:

— Fie voia ta!

Pictură modernă: Sf. Treime

Icoană veche: Sf. Gheorghe

La porunca sa legionarii apucară ciocanele și'n câteva clipite zdrobiră picioarele răstigniților dela margini: Iar celui din mijloc îi străpunseră coasta cu sulița și îndată a izvorât sânge și apă.

Pe când se prelingea încetinel sângele său prin rana suliței, ceriul se îmbracă în vifor, pământul se încinse în furtună, văzduhul se sguduia de fulgere și trăznete și gloatete se prăvăliră ca o mare revărsată, peste coastele Golgotei și se adăpostiră prin încăperile Ierusalimului. Ingrozit de trăznetele văzduhului, sutașul rămas aproape singur cu ostașii săi, la poala crucii, își zicea în tremur:

— Cu adevărat drept a fost omul acesta!

Simțind apoi cum se clatină și pământul sub picioarele sale, murmura:

— Cu adevărat sfânt a fost omul acesta!

Iar văzând cum se despică stâncile de pe Muntele Căpățînei și cum se rostogolesc de vijelios în prăpastii, sutașul striga în auzul ostașilor:

— Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost omul acesta!

II

Iosif din Arimatea și Nicodim cel cu suflet nou născut luară de pe cruce trupul celui nevinovat și cu giolgiu curat înfășurându-l în mormânt nou l-au pus. Maica nemângâiată și ucenicul cel iubit le ajutau la prohodul tainic și la îngroparea îngrozitoare. Din plânsul și din cu-

vintele lor rupte din pomelnicul vredniciei celui adormit, sutaşul desprinse măreția vieții lui fără păreche. Cum sta de-o parte şi îşi supraveghea ostaşii cari îngropau pe cei doi tâlhari, el se gândea:

— Viața este goală. Dar iubirea cea sfântă, vestită de acest drept, umple viața cu'n rost. Viața se târăe pe jos, pe pământul patimilor. Dar lepădarea de sine, evanghelizată de acest sfânt, o înalță către ceriuri. Viața plăcerilor lumeşti este deşartă, dar plăcerea jertfei pentru binele altora, pilduită de Fiul lui Dumnezeu, aşează viața omenească mai presus decât viața zeilor...

Eu sunt sutaş, cu slujbă şi plată frumoasă, cu cinste maltă în rândurile fruntaşilor, dar viața mi-e săracă'n vrednicii sufleteşti. El e lumina, iar eu întunerecul. El e izvorul, iar eu noroiul. El e floarea cu dulci miresme, iar eu numai mărăcinul care răneşte...

O, cum se doreşte şi sufletul meu, după luminişul sufletului său!...

Gândurile sutaşului alunecau domol pe albia evlaviei, dar i le opri de-odată un alt fariseu, cu vorbele:

— Longine, vino să pecetluim mormântul tulburătorului, şi aşează străjeri lângă mormânt — să nu-l fure cumva ucenicii lui şi să spună apoi c'a înviat, căci va fi atunci rătăcirea din urmă mai grea decât cea dintâi!

— Ai porunca lui Pilat?

— Aici este.

— Va fi după poruncă! Dar, voi, nătângilor nu înțelegeți, că duhul nu se poate ascunde sub lespezi de peatră pecetluită şi nu se poate apăra cu suliți de oțel?...

Şi fariseul pecetlui cu grijă peatra, iar ostaşii s'aşează să străjuiască mormântul.

III

Se revărsa de ziuă spre Duminecă. Razele zâmbeau voioase prin văzduhul Ierusalimului, florile miresmueau costişele Golgotei şi păsărelele cântau irmoase de slavă prin ramurile maslinilor de prin grădina Ghetsimani.

In cetatea romană din plinul oraşului sfânt, sutaşul Longin se gătea să plece la datorie, să-şi supravegheze ostaşii lăsați de strajă lângă mormântul dreptului. Dar în clipa când îşi puse mâna pe sabie, auzi o bătaie aspră în uşă.

— Cine este? strigă el îndată în glas de stăpân.

— Straja.

— Ce veste-mi aduci de-odată cu zorile?

— O veste mare!

Sutaşul îi deschise ostaşului şi rămase uimit la vederea lui. Fața lui era de ceară. Fruntea scăldată în sudori. Buzele vinete ca porumbelele. Şi-i tremura toată făptura.

— Ce-i băiete, că te văd ca scos din groapă? îl întreabă Longin iscoditor.

— S'au rupt pecețile mormântului!

— Se poate?

— Şi s'a prăvălit şi peatra de pe el!

— De vre-un cutremur?

— Nu, ci de-o arătare îngerească!

— Ei, spui poveşti.

— Spun ce-am văzut!

— Cum era îngerul?

— Fața lui strălucea ca fulgerul, iar haina albă ca zăpada!

— Poate-ai visat numai, băiete.

— L-am văzut aievea!

— Tu singur?

— Eu şi toate străjile, căci de strălucirea lui toți ostaşii ne-am prăbuşit la pământ ca nişte morți!

— Văzut-ai şi lăuntrul mormântului?

— Văzut!

— Şi pe cel drept?

— Şi pe el, dar nu în mormânt, ci ieşind din mormânt!

— Cum, eşind?

— Aşa, că a înviat cu slavă, ca un Dumnezeu!

— Ascultă, legionare, de-mi umbli cu minciuna, îți pui capul în cumpănă!

— Pe Joie, că spun adevărul, Longine. Tu vino şi vezi, dacă nu mă crezi! De altcum, uite încă o dovadă despre dreptatea cuvintelor mele! Ține-o!

— Asta-i o pungă cu bani!

— Adevărat, dar e dovadă!

— Ce fel de dovadă?

— Mi-au dat-o fariseii, când aflară vestea despre Inviere, ca să mințim c'am adormit şi'n vremea somnului l-au furat ucenicii!

Longin o desfăcu. Era plină-plinuță cu galbeni lucitori ca stelele. El îşi plimbă privirea peste ei, îi cumpăni în palmă de câteva ori, apoi zise:

— Nemernicii! Cu bani l-au răstignit! Şi cu bani vreau acum să-i întunece şi învierea! Ține banii, băiete, şi-om face cu ei milostenie! Şi vino 'ndată la mormânt! Vino să văd şi eu locul minunii! Să mă închin şi eu Invierii luminate!

IV

Intr'o căscioară din marginea Ierusalimului se sbuciuma cumplit o ceată de oameni cucernici. Din graiurile lor rostite cu uşile încuiate se puteau distinge următoarele:

— Cine L-a luat?

— Nimenea!
— Unde-i dar?
— A înviat!
— Ce dovezi ai?
— L-am văzut!
— Altele?
— A grăit cu mine!
— Ce ți-a spus?
— Marie!
— Altora?
— Pe noi ne-a agrăit cu vorbele: Bucurați-vă!
— Alții?

Noi i-am ascultat ceasuri de-a rândul tâlcuirea scripturilor și-am cinat apoi împreună cu El.

In vreme ce isbucneau aceste simțiri din stâncile sufletelor, unul dintre ei căuta cu grijă și'n curte și pe cale, prin deschizăturile fereștilor oblonite, căci se temeau de năpasta vrășmașilor. Pândașul asculta și spovedania inimilor și iscodea și mișcările de-afară. De-odată sări ca mușcat de șarpe, dela fereastră și șopti făcând semne cu amândouă mânile:

Răstignirea

— Tăcere, că s'apropie armata!

O femee, care încă zări vre-o doi oameni de-ai stăpânirii, prinse a plânge și a se văiera:

— Suntem pierduți! Ne răstignesc și pe noi! Iată-l pe sutașul de pe Golgota! O, Doamne, nu ne lăsa! Fie-Ți milă de copiii noștri!...

Cu adevărat, prin curte s'auzeau pașii îndesați ai ostașilor și zângănitul armelor. Iar după întâiul ciocănit, căsenii și deschiseră ușile și așteptau cu inimile înfiorate izbeliștea primejdiei. Dar sutașul se opri în prag, de-acolo îi învălui în privirea-i blândă pe toți cei de față și dând cu ochii de ucenicul Ioan, pe care-l cunoștea din umbra crucii de pe Golgota, îl întrebă cu bunătate?

— Aici este Domnul vostru?

— Nu este, îi răspunse el îndată în glas de cuviință?

— Unde este oare?

— Nu știm nici noi.

— O, de ce nu-mi spuneți, oameni ai dreptății, căci n'am venit să-L prind a doua oară, nici să-L răstignesc din nou pe Cel Inviat ci ca să mă închin Lui cu smerenie, ca Fiului lui Dumnezeu, Celce cu moartea pe moarte a călcat.

Ucenicii se priveau întrebător unii pe alții, căci se temeau de vre-o apucătură vicleană. Sutașul le înțelese teama, de-aceea le grăi mai departe, în glas moale și duios:

Fraților, nu vă temeți de mine, căci bun este gândul meu și curată-i și inima mea. Căci sub platoșa asta strălucită, eu îmbrăcat-am și zeaua credinței, iar capul meu poartă sub acest coif de aramă și pe cel al mântuirii!

Ucenicilor le căzu atunci bolovanul spaimei de pe suflet și li se sparse gheața îndoielii din inimă și-l poftiră cu drag în mijlocul lor. Traseră din nou rătezul ușii și-i povestiră apoi cu cu de-a măruntul tot ce auziseră și tot ce știau despre Invierea Domnului.

— Unde-o fi El, frații mei, s'alerg în grabă înaintea Lui, să-I cerșesc în lacrimi mila și iertarea? se tânguea amarnic omul puterii când desprinse adevărul din spusele lor.

Ucenicii tăceau cu limba încleștată, inimile li se înduioșară, ochii li se jilăviră. Dar în tăcerea grea o lumină mare umplu casa și-un glas dulce căzu în urechile tuturora:

— Pace vouă!

Era glasul pe care-l cunoșteau așa de bine și care era atât de drag inimii lor, era glasul cel fără păreche în lume al Aceluia, care nu era din lume.

— Domnul este! strigară ei de-odată în sunet de mare bucurie. Și cu adevărat El era, Celce a înviat din morți. Fața Lui era de soare,

haina sa de lumină. Dreapta Lui împărtășea binecuvântare. Iar din mijlocul palmei strălucea ca un mărgăritar roșu rana pironului...

Sutașul cum îl zări se și prăbuși la picioarele sale însemnate cu semnele cuielor și strigă din zdrobirea sufletului:

— Iertare, Doamne, iertare! Și învrednicește și pe robul Tău să pășească pe urmele Tale...

Mâna Domnului sta tot spre binecuvântare. Din fântânița palmei Lui curgea izvorul darului ceresc și se revărsa în sclipiri de valuri ușoare, peste capul, peste inima și peste toată făptura sutașului, ca să nu mai fie de-acum ostaș al trupului, ci ostaș al duhului și ca să nu se mai ostășească pentru lățirea împărăției lumești, ci pentru biruința împărăției lui Dumnezeu...

V

In soborul fariseilor era fierbere și clocot mare. Toate brațele se agitau și toate gurile lărmueau.

— Sutașul Longin vestește evanghelia lui Isus și se țin noroadele turmă după el!

— Predică prin toate părțile minunea Învierii și gloate multe prind a crede în ea!

— Ne descopere lumii uneltirea, iar banii dați de noi ostașilor pentru minciuni, el îi împarte pe drumuri săracilor!

— Trebue să ne scăpăm de el, căci răscoală poporul împotriva noastră!

— La lucru, până nu-i prea târziu!

— Să-l pârâm la Pilat că tulbură mulțimile și că le ațâță împotriva împăratului!

— Să mergem cu jalba până la Roma! Să tragem acolo toate sforile! Să ne deschidem toate pungile! Și de va trebui să ne ascuțim și sulițele!

VI

Pilat ședea în scaun de judecată în palatul său strălucit. Judeca pe un sutaș zdravăn cât un munte și blând la graiu, ca un copil.

Privirea lui cercetătoare și-o plimba cât pe fața învinuitului, cât pe sabia nouă, de mult preț, cât pe crucea ieftină, de lemn, cari erau așezate frumos pe mescioara de marmură din fața sa. După câteva clipite de iscodire deschise vorba:

— Place-ți sabia, sutașe Longine?

— E o podoabă.

— Ține-o dar, căci pentru tine-i rânduită.

— Ești prea bun cu mine, Pilat. Asta-i sabie de tribun, iar eu sunt numai sutaș.

— Dacă vreai te fac îndată tribun!

— De ce?

— Pentru vrednicia ta!

— Iar eu cu ce să-ți răsplătesc bunătatea?

— Cu lăpădarea de Isus!

— Niciodată, Pilat! Căci Isus este întruparea iubirii celei mai sfinte, a milei celei mai curate, a jertfei celei mai alese! A te lăpăda de Isus înseamnă a te lăpăda de toate mărgăritarele acestea neprețuite! Iar far' de ele viața-i stearpă și făr' de rost!

— Liniștește-te Longine! Vezi tu crucea din fața ta?

— O văd.

— Te-așteaptă ea, dacă nu te lapezi de Isus.

— Mai bine moarte, decât viața făr' de El!

— Fie voea ta!

Pilat ieși atunci din foișorul judecății, iar sutașul Longin fu pornit pe drumul morții trupești și al mântuirii sufletești...

A. NANU

IDEAL

Un val saltă'ntre valuri
Vuind în miez de noapte...
— Speranțe sfărămate
Rămân în sec la maluri.

Un suflet se lovește
De-al trupului perete,
Cercând să se ridice
Spre-Acel ce suflu-i dete.

Cătând să afle drumul
Ce duce în spre astre,
Ajută Tu, stăpâne,
Tu, slăbiciunii noastre.

TUDOR TELECEANU

Nostalgii

Bătrâne dud,
Sub umbra ta ascunzi comori
Ce nu le-aș da pe-o lume,
Sub umbra ta de-atâtea ori
M'ai rechemat din alte lumi
Pe nume.
De n'am putut ca să-ți răspund
Mă iartă, nu-s de vină:
Eu ți-am cântat în depărtări,
In amurgiri de fredonări,
Duiosu-ți cânt
Și ca pe-un sfânt
Te-am așezat în pieptul meu.
Din alte lumi mă'ndemni mereu
Să stau cu tine'n seri la sfat,
Cum stam adeseori de Paște.
Dar, dac'ar fi să ne'ntâlnim,
Ai plânge tu, aș plânge eu,
Căci nu ne-am mai cunoaște...

HOREA CARPATINU

FEMINISM

Păcate și nădejdi de-ale ceasului de-acum

După apă

Astăvară am scris aici cuvinte aspre ca și aspra convingere din care porneau, despre lupta pentru *un ideal* în care se angajase tineretul României Mari, băeții de vârsta mea cari cred ca și mine, că vremea noastră-i o răspântie de vremi. Sceptic și optimist, vâslind mai mult cu sufletul decât cu peana între apele leneșe ale îndoelii și farmecul furtunii, convins că primele mențin un provizorat ucigător de suflete, eu m'am rostit atunci pentru valul care curăță.

Dar gândurile mele de astăvară au răscolit numai o tabără: aceea a băieților — și mânia mea s'a descărcat doar peste capul uneia din plăgile bune de pus în fiare, tocmai aceea căreia-i cad jertfă îndeosebi tinerii de azi, bărbații de mâine: corupția publică.

E o problemă, bărbatul român de mâine? Fără îndoială; și încă o problemă de importanță vitală pentru soarta neamului nostru. Alături de ea și nedespărțită de aceasta, *femeia de mâine* e o problemă de tot atâta însemnătate. Din câte știu, această problemă a fost ridicată ultima oară în anii de cumplite decepții ce au urmat isbăvitorului răsboiu pentru întregire. Atunci însă a fost ridicată cu toată seriozitatea. O harnică și entuziastă romancă, Doamna Sanda I. Mateiu, a desfășurat steagul onoarei femenine acum șase ani, acolo unde se plămădește tot binele și tot răul pe care-l avem, în Capitala Țării. Doamna Sanda I. Mateiu, ea însași soție și mamă, a strigat viguros și răspicat, că rostul femeii e să devină soție devotată și mamă neprihănită. In numele acestui ideal a pornit o luptă crâncenă pentru corectarea betegei mentalități curente, pe povârnișul căreia se angajase cu atâta frenezie o parte a norodului femenin al României. A fost voia lui Dumnezeu să fiu martor acestui sbucium sacru pentru o cauză sfântă și să mă întăresc în convingerea că devotamentul pentru o idee de mare potență spirituală se cuibărește demulteori într'un suflet de femeie mai cu succes decât în cel al multor bărbați așaziși „deschizători de drumuri noui". A pus la bătaie tot ce-a avut: liniștea la care avea dreptul puternicul Dsale talent de scriitoare, bogata-i experiență de soție și mamă, o robustă încredere în constituția moral-bună a inimii femeiești delicate și entuziaste prin natura ei și mai presus de toate sufletul Dsale generos și călit

Casă țărănească

în cuptorul unei credinţe vii şi luminoase. Scoate revista pe care o întitulează simbolic *Familia de mâine;* câteva luni mai târziu, *Femeia de mâine.* Legiunea cititoarelor acelor perle zilnice din coloanele Universului — *Crâmpee de viaţă* — răspunde entuziast chemării femeii care grăia în duh şi adevăr. Îndeosebi ardelencele noastre înscriau o trupă impresionantă în rândurile cititoarelor „Femeii de mâine", iar Ierarhii Bisericii n'au zăbovit să trimeată încurajările şi obolul lor material pentru izbânda mişcării şi a organului acestei mişcări. Din nenumăratele şi entuziastele scrisori ce curgeau zi de zi din toate laturile ţării la redacţia „Femeii de mâine", scrisori pe care le-am citit şi eu în mare parte, am înţeles că devotata acţiune a Doamnei Mateiu a isbutit să mobilizeze sufletul femenin de pretutindenea şi să-l îndrepte spre idealul propoveduit cu o profetică putere de convingere. Asta, la ceasul în care femeia română, din graţia unui regim politic cu respiraţia scurtă, căpăta acces la vot, alegea consiliere la primărie, afişa veleităţi de-a cocoţa rochiţe încrezute la tribuna camerei şi babe în moţăitele fotolii ale senatului. Acţiunea Doamnei Sanda I. Mateiu era prea frumoasă ca să poată dura, prea măreaţă ca să nu stârnească invidii şi duşmănii. Coaliţia răului a fost mai tare decât avânturile curate ale unui suflet de femeie. După abia un an de trudă fructuoasă în rezultate alese, lucrul bun pornit cu atât de bune intenţii, dupăce a răscolit atâtea suflete, s'a stins cum se sting pe cer, în nopţile senine, meteorii în flacări. Era în miez de primăvară. Ultimul număr al „Femei de mâine" s'a scuturat odată cu florile lui Maiu. Graiul lui, graiul celeice i-a dat viaţă, n'a fost graiul unui înfrânt ci, strigătul de bucurie care vestea că *ideea* nu moare. Lumea în care Doamna Sanda I. Mateiu a ridicat glas energic pentru o nouă morală socială, nu era coaptă deajuns ca să-i poată pricepe chemarea. „Femeia de mâine" a rămas o noţiune. Conţinutul ei, tot femeia de azi, tot femeia de ieri. Iar de tristeţea propriului nostru reproş, pe care-l ilustra aici, de curând, în altă ordine de idei, directorul nostru, cu aceste plastice cuvinte:

Iar noi tot pe loc ne ţinem
Cum am fost aşa rămânem

parecă suntem sortiţi să nu mai scăpăm niciodată. Norodul femenin al României prezintă şi azi, la un deceniu şi jumătate dela uriaşa încăierare care a răsturnat atâtea valori şi-a semănat atâta haos şi-atâta ruină morală, acelaş lamentabil tablou de „marş pe loc".

Suntem ţara în care un coconet capricios şi complicat se plictiseşte mai straşnic ca oriunde altundeva. Suntem ţara în care medicii avortoni au maşini la scară. Suntem ţara în care, azi în multe case domneşti, căţeii de rasă sunt mai numeroşi decât copiii. Ţara în care copiii cântă şlagăre şi fetiţele precoce au exilat păpuşa într'un ungher colbuit din pod ca să discute despre modă. Suntem ţara în care un idol nou şi abject tronează „în maestru": jidovismul multiform şi omniprezent smulge omagiile unui neam desrădăcinat din solul care i-a clădit fiinţa, din cerul care i-a ocrotit destinul. Politica, şcoala, literatura, arta, moravurile, într'un cuvânt, toate vechicolele vieţii noastre publice şi private poartă tarele acestei „urâciuni a pustiirii", care cu tentaculele ei veninoase spurcă tot ce avem sfânt, stoarce vlaga în care zace puterea noastră trupească şi sufletească lăsând în blestematul ei drum de urgie doar vaier şi putreziciune.

Sunt pesimist? Nu! Fiindcă în generaţia mea nu mai sunt pesimişti. Ceeace ar părea aici pesimism, nu-i decât un formidabil desgust pentru o ordine morală căreia — găunoasă şi şubredă cum e — îi mai trebue doar o voinică isbitură de picior ca să se dărâme cu zgomot mare.

Suntem o ţară cu atâta soare şi atâtea nădejdi! Cine crede'n ele, crede'n viitorul ţării. Acolo unde rodeşte această sacră credinţă, pesimismul flagelează răul gătind teren de prielnică cultură pentru crinul alb al optimismului, deschizând drumul spre faptă. Iar fapta se cheamă mântuirea neamului, învierea demnităţii romane şi înteţirea îndărătniciei dace. Suntem ţara în care avem norocul să auzim strigându-se că ne trebue aer, avem nevoe să respirăm adieri nouă şi întremătoare, măcar de-ar trebui să plesnească în mii de ţăndări zăvoarele ce ne'ncuie calea spre libertate. Suntem ţara în care-şi taie drum victorios convingerea, că de primejdia unei ruşinoase asfixieri nu ne poate isbăvi decât violenţa; violenţa care nu se'ncarcă cu păcate retezând capete inutile şi pleşuve şi goale, ci violenţa care sfarmă idoli mincinoşi şi spulberă'n colbul drumurilor prejudecăţi mumificate. Suntem ţara în care, însfârşit, se crede de mulţi şi serios, că aici ca şi aiurea — se lichidează păcate vechi, ca să'ngroape stârvul unei lumi cariate, netezind cărările celeice va să vie.

Pentru clădirea unui suflet nou, aici ca şi'n rândurile bărbaţilor, n'ajung fronturi şi ligi şi comitete. Dar există totuşi nuclee de educaţie femenină pornite, după cât se pare, să ne dea pe femeia viitorului, pe romănca visată de noi. Despre ele, despre idealurile lor, despre luptele lor şi despre roadele ce le făgăduesc, ne vom rosti în articolul viitor. Care va fi în întregime al femeii de mâine, aşa cum cel de faţă e mai mult al atâtor femei de azi.

GRIGORIE T. MARCU

PRIN SATELE DIN ZARAND

Târnava de Criș

Moațe cu tulnicele

Dela stațiunea balneară Vața de jos, am pornit pe șoseaua națională Arad—Brad spre comuna Târnava de Criș. Cerul îmbrăcase haină mohorâtă, iar din spre răsărit un vânt subțire plângea sau poate suspina numai. Câteva femei se întorceau grăbite spre casă. Am intrat în vorbă cu ele.

— E cam pustiu pe aici, pe la Dumneavoastră: miriștile uscate, pășunea arsă, porumbiștile cu foaia răsucită, cât vezi în zare nici un pom.

— Pustiul acesta continuă mai înfricoșetor în casele noastre și'n sufletele noastre, mă complectă o femeie cu doi ochi albaștri ca două bucățele de cer.

— De trei luni de zile n'a mai plouat pe la noi, dacă nici în săptămâna aceasta nu dă Cel de Sus puțină ploaie, răbdăm foame și'n anul acesta, adause cu un suspin greu o altă femeie.

— Dar unde-ați fost așa de dimineață?

— Cu lapte la Vața. Am dus trei litrii și am căpătat șase lei pe el, de-am cumpărat un strop de mălai (făină de porumb) să ne mai amăgim foamea. Nu atât pentru noi cei mari, cât pentru copii, că ei nu știu ce-i aia „nu-i".

Credeam că mălaiul îl mănâncă „cei mici" cu lapte, dar m'am înșelat; cele mai multe mame duc până și ultima picătură de lapte la Vața, unde-l vând pe un preț de batjocură și cumpără în schimb mălai pe preț de speculă dela comerciantul străin, „pentrucă de lapte putem răbda, dar de mălai nu". Pentru 6—10 Lei fiecare femeie face 8 Km. pe jos în toată dimineața.

Am ajuns la prima casă din sat. Era o căsuță scundă, cu o singură încăpere.

— Toate casele sunt așa de mici ca aceasta?

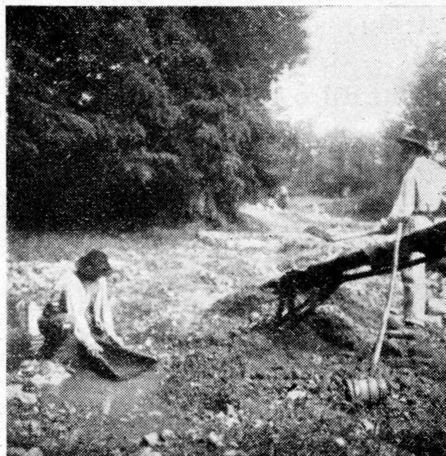
— Asta-i casă de frunte, aici șade fata popii, casele noastre sunt mai nevoiașe. In tot satul sunt numai două sau trei case cu două odăi. Uite, la mine, mă lămuri femeia cu ochi ca de cer, suntem nouă inși și avem numai o sobă (cameră).

Am intrat în casa acestei femei; o odăiță scundă, cu pereți afumați, cu două ochiuri mici de geam, cari iarna-vara stau închise, cu un singur pat fără saltea, în care dorm deavalma tineri și bătrâni, băieți și fete. Nouă suflete omenești zac aici. In casa vecină alte nouă suflete, în cealaltă șase, în cealaltă patru!

Ceeace mi s'a părut simptomatic la acești oameni, cari râd așa de puțin și zâmbesc atât de trist, este că nici unul nu-ți vorbește despre un viitor mai bun, despre o zare mai senină; în schimb fiecare dintre ei îți povestește cu o stranie licărire în ochi despre Horia, Iancu și despre fiul clopotarului de aici. Iată povestea acestuia, așa cum o redă V. Lazăr în „Legende istorice".

„La 3 Maiu 1848, fruntașii Românilor și o mulțime mare de popor s'au adunat pe câmpul Libertății lângă Blaj, hotărând că de acum înainte Românii sunt liberi. Ei nu mai voiau să fie iobagi la boierii unguri, cereau școli românești, judecători și slujbași români, pentru toate ținuturile românești; apoi s'au răspândit toți în liniște pela satele lor.

Guvernul unguresc, în loc să împlinească dreptele cereri ale Românilor, a trimis contra lor bande de secui, ca să le jefuiască și să ardă satele și să omoare pe ceice vor cuteza să mai ceară libertate națională. Atunci Românii își formară o armată, mai întâi în Munții Apuseni.

Spălătorii de aur

De aici porni o ceată ca să zădărnicească mişcările Ungurilor.

Românii plecaţi împotriva Ungurilor ajunseră în satul Târnava, prin care trece Crişul. Ei aflară că Ungurii sunt dincolo de Hălmagiu; deaceia se hotărâră să rămână peste noapte în Târnava. O parte din Români tăbărî pe valea din spre Hălmagiu, drept pază; cealaltă, cea mai mare, rămase în sat.

Un tribun care îşi avea soţia în Hălmagiu, se duse până acasă. Noaptea pătrunseră însă Ungurii în Hălmagiu şi intrară fără veste în casa tribunului. Il bat de moarte, ca să spună unde sunt tăbărâţi Românii. Românul nu scoate nici o vorbă. Infuriaţi, Ungurii îl pun atunci cu picioarele pe jar, îi rup unghiile de mâini şi-i ard genele cu fier înroşit. Tribunul tot tace. Atunci comandantul Ungurilor se repede cu sabia la nevasta tribunului strigând că o omoară, dacă nu-i spune unde sunt legionarii români. Ameţit, cu mintea sdruncinată de chinurile îndurate, tribunul făcu semn, că le va spune. Legat de un cal, cu doi husari în coaste şi cu revolverul la tâmplă îl pornesc pe drumul dela Hălmagiu la Târnava.

Ajunşi aici, atacă pe Românii din capul satului şi-i omoară mai pe toţi.

Dar împuşcăturile au răsunat până în sat. Cel dintâi, care le-a auzit a fost băiatul de vre-o 13 ani al clopotarului. Se scoală numai decât şi dă fuga la biserică; se urcă în turn şi începe să tragă clopotul.

Se trezesc tribunii, se trezesc moţii şi ceilalţi Români. Femeile îşi trimit copiii înspre munte şi toţi se pregătesc să oprească pe Unguri.

Ceata acestora înconjoară biserica şi încep să tragă în copilul, care se vedea la lumina împuşcăturilor. Il nimeresc în picioare; micul clopotar cade în genunchi, dar tot trage clopotul. Alte împuşcături îi frâng mâna dreaptă. Clopotarul trage mai departe cu braţul stâng. Iar când şi acesta e zdrobit, prinde cu dinţii funia şi trage. Un glonte îi sfarmă capul şi dăngănitul clopotului încetează..."

Am plecat din Târnava cu sufletul greu ca de plumb. Nu ştiu de era aevea, sau a fost numai o închipuire deşartă de-a mea, dar am văzut de acolo, dinspre turn, venind spre mine micul clopotar, care mi-a şoptit cu amărăciune şi mustrare în glas:

— Şti pentruce am murit eu atunci? Pentruca nepoata mea să meargă în fiecare zi cu trei litri de lapte, pe jos până la Vaţa şi să aducă de acolo un strop de mălai pentru nouă oameni flămânzi, cari dorm într'un pat fără saltea şi într'o casă ale cărei fereşti nu se deschid niciodată!

Cerul era mohorât, iar dinspre răsărit un vânt subţire plângea, sau poate suspina numai.

IOAN MARTIN

TOAMNA

Astă noapte, nu ştiu cine
S'a jucat cu un tăciune
Murdărind albastrul bolţii
Cu nori negrii de cărbune.

Joacă, joacă — dar prostească!
Cui i-o fi venit prin minte
Cu o cridă să'negrească
Strălucirea celor sfinte?

Mohorîţi ca o poveste
Cu balauri şi cu iele
Pică stropii pe ferestre
Lunecând pe cercevele.

În grădină e tăcere,
Plânge ploaia printre ramuri
Soarele — un craiu ce moare —
Printre nouri sparge geamuri.

Ca un mort închis în raclă
Pare codru veştejit,
Tinerii se duc la clacă,
Moşii umblă în peţit.

Intr'un colţ de ulicioară
Sfat aprins ţin două babe,
C'au văzut alaltăseară
Un strigoiu cu două coade.

Peste ciutul de fântână
Se apleacă plopu'n vânt
Cioarele pe vârf s'adună
Croncănind al lor cuvânt.

Scârţie roata de moară
Joacă apa pe lăptoc,
Boabele pornesc ocară
Şi făină iese'n loc.

Prin ogradă numai vântul
Cată să se înstărească,
Prin hambare-şi drege cântul
După moda boierească.

G. NOVEANU

„MINUNI IN VREMEA NOASTRĂ EU CRED A SE MAI FACE...“

ȘI EU AM FOST LA MAGLAVIT

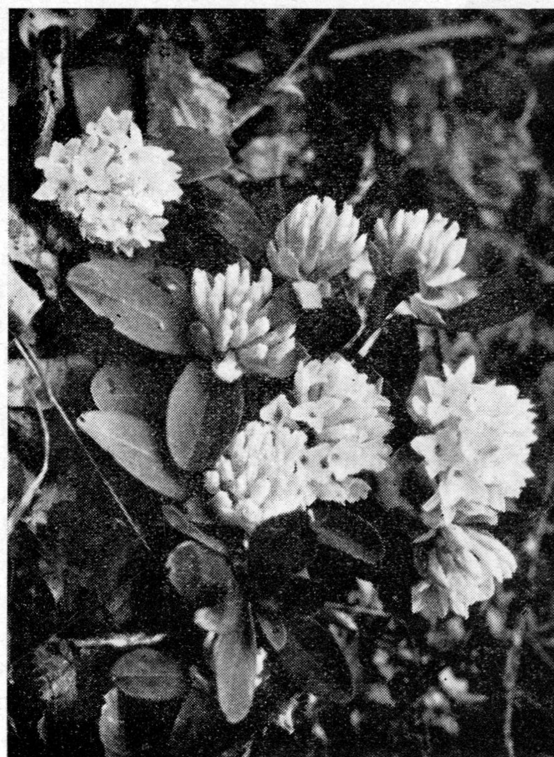

Baraschi: Isus

Impărăția atomilor este așa de vastă, încât ne îmbată prin cifrele ei și prin mișcările ei ametitoare. Știința de astăzi cunoaște ceva despre împărăția misterioasă a atomilor, dar omul căzut prin păcat dela lumină, dela adevăr și dela izvorul a toată cunoștința, nu poate îmbrățișa întreaga forță atomică, prin priceperea sa. De exemplu, nu putem pricepe, cum se face că dintr'o apropiere a două feluri de atomi rezultă o materie care se deosebește fundamental de proprietățile ambelor părți. Tot așa nu știm, pentruce prezintă înclinațiuni foarte variate, acești atomi, la încheierea alianțelor între ei. Societatea atomilor este o societate respectabilă, unde găsim aristocrați și democrați, unii sunt flegmatici, alții revoluționari; vedem elemente de caracter și fără nici un caracter, prețioase și modeste, strălucitoare și șterse, blânde și nervoase, energice și leneșe, egoiste și altruiste, tari și slabe, grele și ușoare, trândave și lucrătoare, cruțătoare și cheltuitoare, tăcute și clevetitoare. Idei ale lui Dumnezeu sunt și ele. Și interesant este că numărul lor în total este exact de *una sută,* din ele este combinată întreaga materie din univers, totuși cu cât mai mult ne apropiem, prin examinare, de această materie, cu atât mai puțin înțelegem ce este, întocmai ca filosoful întrebat de rege să-i spună ce este Dumnezeu; acesta a răspuns: cu cât gândesc mai mult la El, cu atât mai puțin îl pot înțelege. Așa și noi despre materie nu putem zice mai mult decât a zis Platon: „materia este o realitate foarte greu de priceput“ și cu cât pătrundem mai adânc în ființa ei, cu atât se îngrămădesc minunile în jurul nostru.

Tot așa, plină de forme și de minuni nepătrunse este împărăția plantelor, cari trăesc viața lor sub ochii noștri, se nasc din semințe mititele, cresc cu o repeziciune uimitoare, înfloresc și ne vrăjesc cu bogăția culorilor și ne îmbată cu parfumul lor ceresc. Cine ne-ar putea spune marea taină care se ascunde în culoarea petalelor și în mireasma parfumului lor, așa de variat dela o floare la alta, deși pământul, apa și raza de soare deopotrivă le hrănește pe toate. Incolțirea lor, creșterea și înflorirea lor, rodul lor îmbelșugat, dar și moartea lor este un mister și o minune a cerului. De ce unele trăiesc o zi în primăvară sau o lună de vară, iar altele trăiesc 100, 1000 și chiar 5000 de ani (Sequoia)? Cine ar putea să ne spună asta? Nu este deci și asta o minune?

Plină de mister este și împărăția animalelor, unde pe o scară nesfârșit de lungă găsim ființe in-

Flori

vizibile, cum sunt microbii, şi găsim titani ca elefanţii; găsim fiinţe cari nu au decât o singură celulă în întreaga lor compunere corporală şi găsim giganţi, ale căror celule puse în şir lângă olaltă ar constitui un lanţ ce ar ajunge până în lună.

Găsim şi în lumea lor vastă rase maiestoase şi smerite, blânde şi răpitoare, drepte şi viclene, sociabile şi egoiste, utile şi ticăloase, iubite şi îngrozitoare, cu viaţa de câteva minute şi îmbătrânite până la 1000 de primăveri. Dar oare pentruce fiinţele ce trăiesc pe uscat, mor în apă şi viceversa?

Cine ar putea să ne explice cauza acestor diferenţe înspăimântător de multiple din atâtea şi atâtea puncte de privire?

Iată şi aici minunea care ne vine în faţă pas după pas!

Ar fi absurd să nu credem în ea.

Dar minunea minunilor este desigur omul cu împărăţia lui, cu trupul lui complex, muritor şi cu sufletul — schintee dumnezeiască — nemuritor; cu gândirea lui, care este o taină nedeslegată, cu faptele lui măreţe, cu funcţiunile organelor lui pline de mister, cu inima lui care începe să bată dela zămislire până la moarte, 80—100—150 de ani, fără încetare, fără odihnă, zi şi noapte, cel puţin de 60—70 ori pe minut.

Medicina a început să citească câteva rânduri din cartea minunilor lui Dumnezeu, prin descoperirea glandelor cu funcţiune endocrină, prin cunoaşterea hormonilor şi prin săvârşirea operaţiunilor îndrăsneţe, dar nu va ajunge nici când să cunoască marea taină a existenţei, precum nu ştie nici astăzi pentruce hormonii au o înrâurire aşa de minunată asupra creşterii, a desvoltării şi a echilibrului sănătăţii, precum nu ştie nici locul, unde hrana noastră ce o mâncăm, se preface în fiinţa noastră vie; dar mai presus de toate nu ştie sediul-centru unde tronează sufletul nemuritor în acest trup omenesc, expus bucuriilor şi supărărilor, capabil de bine şi de rău, luptător cu îmbolnăviri interne şi cu duşmănii externe, cu caracter ce variază dela om la om, cu deosebiri de însuşiri cari ne uimesc.

Celce se adânceşte în apa fără margini a acestor studii asupra omului, văzând multiplicitatea funcţiunilor, care nu pot fi aici nici cu numele înşirate, nu poate decât să îngenuncheze în faţa Fiinţei Prea Inalte, care toate le-a tocmit, până la cele mai mici amănunte, cu o înţelepciune cu adevărat minunată!

Să ne mărginim a înşira diferitele centre organice din creer, care este o adevărată boltă cerească peste univers, cu centrul mişcărilor, al simţurilor, al respiraţiunei, al căldurei, al bătăilor inimii, al glandelor, al organelor, etc. şi va fi suficient să găsim motive pentru a recunoaşte minunea dumnezeiască, ascunsă în noi înşine, pe care nu o vom putea înţelege nici-odată.

Cu un cuvânt, vedem că minunea ne înconjoară în natură, o întâlnim pas de pas în ierarhia din lumea atomilor, a plantelor, a animalelor şi în lumea omului. Tot aşa şi în natura cerească trebue că există o ierarhie a universului; deci este şi în ceruri un şir crescând de existenţe, dela îngerul păzitor, la heruvimi şi la puteri cu tronuri cereşti.

Apoi dacă manifestaţiunile fiinţelor din natura vizibilă ne minunează, cu atât mai mult, în ierarhia cerească, constitue o minune mai înaltă activitatea, ştiinţa, puterea şi perfecţiunea îngerilor din ce în ce mai mari şi mai puternici, cari pot să apară şi pe pământ, producând spaimă, încurajare, putere, binecuvântare şi distrugere, cum au şi apărut de atâtea ori în faţa aleşilor ceriului. Fecioara-Maria a primit vestea întrupării Mântuitorului dela arhanghelul Gavril. Iosif este prevestit de primejdia irodiană prin îngerul Domnului. Şi sunt multe apariţiuni asemănătoare, căci ar fi lucru nenatural, dacă şi puterile cereşti ar putea numai ce poate omul.

Dar să nu uităm că, acest luminos studiu al naturii şi al supranaturii este frumos şi folositor numai atunci, când prin stăruinţă căutăm să găsim în el pe Creatorul, care a pus pe om în natura creată de el, de reprezentant al său, de rege, de prieten, şi nu de sclav şi de duşman al său; căci pentru Dumnezeu un suflet preţuieşte mai mult decât întreg pământul cu toate fenomenele ei materiale din oricare împărăţie. Ce dureros e că ştiinţa de astăzi uită sufletul, cel preţuit de Dumnezeu şi se ocupă numai de materie. De aceea omul nici nu se mai teme azi de Dumnezeu de Infinitul cel mare, dar toată viaţa omul tremură de infinitul cel mic, de a microbilor mişelească şi nimicitoare putere şi de forţa oarbă a naturii atomilor, pe cari i-a revoltat contra sa.

Pe lângă toată această suprapreţuire a materiei şi pe lângă preocuparea de corpuri, omul tot nu este mulţumit în lume, şi n'are linişte. Simte cu o sete chinuitoare că-i lipseşte ceva. Omul simte că sufletul lui are trebuinţă de ceva mare, de ceva etern, puternic, adevărat. Acest ceva nu l-a găsit nici în aurul scos din măruntaiele pământului, nici în bogăţia mărgăritarelor din sinul mărilor furtunoase, nici chiar în sborul prin văzduhurile cerului; nu-l găseşte nici în iscodirile de altminteri preţioase ale ştiinţelor şi ale tehnicei, nici în palatele zgărie-norilor, nici în bucuria fugară a plăcerilor lumeşti, nici în viteza nebună a maşinelor, şi chiar nici în mesagiile radiofoniei, dar nici în luptele cele dintre fraţi ale politicei, nici în

furnalele fabricelor, nici în subjugarea prin puterea domniilor. Lipseşte mereu ceva!

Acest ceva se numeşte Dumnezeul minunilor, căci sufletul fără Dumnezeu nu este mulţumit cu nimic în lume şi nici linişte nu găseşte decât aproape de el, la umbra minunilor Lui.

Da, afirmăm cu tărie, că fără minunile dumnezeieşti nu este ideal de viaţă; deaceea sufletul omenesc caută să se ridice pe scara rugăciunilor către ceruri. Şi nu este om, care să nu fi zis în mijlocul îngrozitorului necaz: „Doamne ajută mie păcătosului". Iar prin această simplă rugăciune, precum şi prin toate rugăciunile, omul îşi mărturiseşte credinţa în minune.

Este cu adevărat o mare minune să crezi că prin şoapta abia rostită a rugăciunii tale smerite, poţi străbate la Dumnezeul minunilor, şi prin cererea ta rugătoare poţi schimba ceva în planurile Lui şi-l înduplеci, prin milostivirea sa nemărginită, să-ţi dăruiască ţie, puţin credinciosului şi păcătosului nevrednic, pâine, sănătate, ajutor şi scăpare, în loc de sărăcie, boală, nenorocire şi osândire.

Nu este aceasta o mare minune?

S'ar putea oare să ne îndoim de ascultarea rugăciunii noastre, astăzi, când minunata invenţiune a radiofoniei ne aduce pe undele aerului, din depărtări de mii şi zeci de mii de klm., din oraşe îndepărtate peste mări şi munţi, vraja cântecelor de acolo şi farmecul cuvintelor îndepărtate, ce noi le auzim într'o clipă, ca şi cum s'ar fi rostit chiar în preajma urechilor noastre. Să nu uităm că nici aparatele radiofoniei şi nici auzul nostru nu sunt câtuşi de puţin perfecte, totuşi ce bucurie luminoasă ne aduce!

In asemănare, cât mai perfectă este staţiunea de recepţie a puterilor cereşti ale lui Dumnezeu, care este capabilă să prindă, să audă şi să asculte, deodată, fără nici-o greutate milioane şi milioane de mesaje ce le trimit sufletele creştinilor, ale bunilor credincioşi către tronul ceresc! Minune este şi îndeplinirea rugăciunilor noastre, prin care Creatorul răspunde la ruga creaturilor sale. Ce soartă îngrozitoare şi desnădăjduită ar avea omul fără acest răspuns minunat!

(Va urma) Dr. EUGEN NICOARĂ

Mestrovici: Magdalena

Desechilibre sufleteşti

E. NEVROZELE (NEURASTENIE, HISTERIE, EPILEPSIE) ŞI SCIZOIZII

Neurastenia este o slăbiciune nervoasă.

Această slăbiciune numită ştiinţificeşte astenie, constă într'o sensaţie de oboseală mai mult sau mai puţin profundă şi durabilă. Neurastenicul nu este capabil să facă sforţări. Incepe ziua cu greu şi cu greu se pune la lucru. De dimineaţă începe să se arate îngrijorat de lungimea zilei şi să facă calculul sforţărilor ce i se vor cere. Ceice sunt atinşi mai grav, renunţă chiar la orice activitate socială. Se izolează în camerile lor, stau cu ferestrile închise evitând orice escitaţie exterioară.

Cu toate că suspendă activitatea, totuşi oboseala nu-i părăseşte, iar funcţiile organice vegetative se îndeplinesc cu greu. Neurastenicul se descurajează lesne şi se gândeşte uneori la sinucidere.

Starea rea a neurastenicului este însoţită de dureri de cap (de obiceiu în cască), de dureri în diferite organe şi ţeseturi şi de o lenevie în funţiunea stomacului, inimei, plămânului, etc. care creiază cu timpul anumite desordini fizice.

Neurastenia favorizează emoţiile aducând obsesiunile şi fobiile.

Incât priveşte histeria, pe lângă cele expuse la imaginativi mai putem adăuga, că două sunt cauzele ce o produc: 1. o constituţie în care imaginaţia este deviată, exaltată şi utilizată (precum am spus deja) în sensul de a creia sau reproduce imagini rele şi 2. o plasticitate şi receptivitate a spiritului care rămâne influenţat prin sugestiuni (auto sau eterosugestiuni).

De îndată ce un membru dintr'o familie se îmbolnăveşte, toţi ceilalţi membrii devin în mod inconştient complicii boalei prin datele, însemnările, faptele şi exemplele analoage ce le aduc în faţa bolnavului. Vorbele, sentimentele influenţează, sugestionează deci individul histeric, făcându-l să devină patomimic (imitator de boale).

Histeria poate rămâne latentă la unii desechilibraţi imaginativi. O emoţie poate face însă să-i apară simptomele. Sugestiunea dintre indivizii histerici poate juca un rol dăunător în viaţa socială dând prin contagiune mintală epidemiile histerice.

Epilepsia sau boala copiilor este cunoscută prin aura sau ţipătul său iniţial şi prin atacul caracteristic. Uneori epilepticii fug sau vagabondează. Este de asemenea cunoscută impulsivitatea epilepticului mai ales când la boală se adaugă alcoolismul.[1]

Se întâmplă uneori să întâlnim familii întregi constituite din indivizi desechilibraţi, nevropaţi în grade diferite.

Medicii cari îngrijesc bolnavii mintali constată lesne existenţa desechilibrării la aparţinătorii acestor bolnavi.

Putem afirma că cele mai multe conflicte familiare rezultă prin opoziţia caracterului desechilibrat faţă de acel al membrilor care compun familia.

Aş putea spune, că o familie care să prezinte o perfectă solidaritate şi armonie între membrii săi se întâlneşte rar în viaţa noastră contimporană, mai ales de când răsboiul şi vremurile de după răsboiu au activat spre o disoluţie a legăturilor familiare şi sociale.

Dar pe lângă gruparea naturală a familiei, există şi alte grupări artificiale de indivizi uniţi prin aceleaşi tendinţe, interese materiale, sociale, politice, morale, etc. formând cercuri, cluburi, societăţi, unde încă putem găsi pe unii din aceşti desechibraţi.

De obiceiu aderenţa unui individ la un astfel de grup comportă o renunţare la libertate, în scopul de a se trage un profit prin grupul respectiv. Speranţa se pierde însă mai târziu, afară numai de cazurile când individul respectiv devine conducătorul grupării, sau face parte din rândul abililor, care ştiu să profite de grupare.

Aproape toate categoriile de desechilibraţi, enunţate mai sus, reapar în aceste grupări sociale fie ca explotatoare, fie ca exploatate.

Desechilibratul în mulţime rămâne veşnic desechilibrat. Astăzi conducător, mâne condus, el reprezintă bucata de lemn condusă de valurile apei, care deşi este purtată mereu, îşi menţine totuşi mult timp proprietăţile sale fizice şi chimice.

Un studiu mai detailat asupra desechilibraţilor din familii şi societate a fost întreprins într'o lucrare ce apare în *Revista muncii sănătăţii şi ocrotirilor sociale*. Cadrul revistei de faţă nu-mi permite să insist mai mult asupra lor; cum însă remediile pentru aceşti desechilibraţi sunt de o utilitate vădită, le voi înfăţişa într'un viitor articol.

Dr. GH. PREDA

[1] Scizoizii sunt indivizii cari trăiesc singuri, au tendinţe spre o reverie intelectuală, concentraţii în sine (autişti) şi cu oarecare desinteres faţă de viaţa reală.

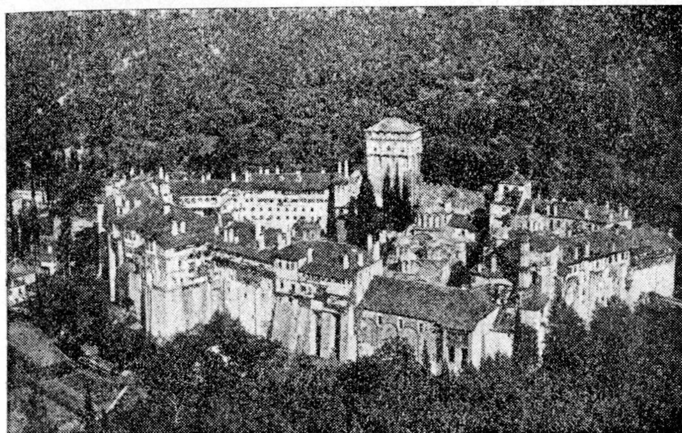
DRUMURI DE RECULEGERE

Aspecte dintr'o excursiune la Sf. Munte

Dacă te îmbarci Lunia la Constanţa, Mercuri dimineaţa eşti în faţa Sfântului Munte Athos. Ţi-e sufletul plin ca un ciorchine de struguri de cele văzute în drum. Doar ai trecut Bosforul bogat în reminiscenţe istorice, şi pe care scriitori ca Pierre Lotti, Chateaubriand şi De Amicis îl consideră cea mai frumoasă regiune din lume, ai atins Istambulul, celebrul oraş al moscheelor albe şi al chiparoşilor negrii, ai trecut pe aproape de Edi-Kule, închisoarea celor 7 turnuri, unde a fost ucis cel mai mare voevod al ortodoxiei româneşti Constantin Brâncoveanu cu fiii săi, ai visat cu ochii pierduţi pe Pera, pe Galata, pe Cornul de aur şi pe cupola măreaţă a templului lui Constantin cel Mare, ai traversat în mersul lin al vaporului superba Mare de Marmara şi încântătoarele Dardanele sau în lumina intensă a soarelui mediteranian sau în lumina argintie a lunii. Abia te-ai strecurat pe lângă Sidel-Bar, Gallipoli, Kum-Kalesi traversate şi de Friderich Barbarossa în 1190 în fruntea cruciadelor liberatoare ale pământului sfânt — şi iată, în marea

Bosforul

Sf. Munte: Mănăstirea Chilandar

Egee ce se lărgeşte, insulele Tenedos, Lemnos, Imbros şi Samothrake. Departe la orizont se întrezăreşte Troada, unde „un tinăr şezând la fereastră şi fiind cuprins de somn a căzut dela al 3-lea etaj şi a murit. Dar pogorându-se Pavel l-a întors la viaţă".

Dar noi vrem să redăm într'un singur articol esenţialul dela Sf. Munte şi atunci, cu deosebire călătoriile apostolului Pavel pe cari de aci le poţi reconstitui, căci ca o enormă carte deschisă ai înaintea ochilor toate locurile bătute de cel mai mare apostol, nu e voe să le aminteşti.

Athosul completează împreună cu Kassandra şi Longos peninsula Calchidice. Peninsula Athosului are o lungime de 45 km şi o lăţime de 10 km. In capul sudic al ei se ridică monumentala cupolă de marmoră a Muntelui Athos înalt de 1935 metri. La o privire atentă departe spre Vest, pe pământul Greciei propriu zise, se întrezăreşte Muntele zeilor antichităţii, Olimpul de 2885 metri înalt, încărcat de zăpadă.

Vaporul opreşte la Dafne în drumul spre Salonic, dacă are destui pasageri pentru Sf. Munte. In aer un fermecător miros de oleandrii de chiparoşi şi eucalipţi. Să rămâi aci dacă se poate cel puţin o săptămână, în regiunea cea mai ospitalieră din lume, căci ai ce vedea. Ai avut vreodată senzaţia unei renaşteri trupeşti după o baie în lege? Sfântul Munte este o adevărată baie a sufletului.

Azi trăesc în Sf. Munte cam 7000 de călugări dintre cari 400 români. Sunt cu totul 20 de mănăstiri patroane cu peste 500 de schituri, chilii, sihăstrii şi colibe vazale mănăstirilor principale. Din aceste mănăstiri 17 sunt greceşti, una — Pantelimonul — rusească, una — Zografu — bulgărească şi una — Chilandaru — sârbească. Fiecare mănăstire patroană trimite câte un delegat în consiliul central, aşa că Românaşii noştri, deşi cu drepturi vechi, căci nu e schit sau mănăstire să nu vorbească de mâna darnică a Voevozilor români, sunt şi aci năpăstuiţi ei trăind în colibe şi schituri n'au dreptul la nici un reprezentant în conducerea centrală.

Să isprăvim cu cele triste ca apoi să vedem cele înălţătoare de suflet. Când Atosul aparţinea înainte de răsboi Turciei, se bucurau călugării noştri de o mult mai mare libertate. Grecia de azi, deşi ortodoxă, asupreşte pe Români, urmărind deadreptul dispariţia lor. Guvernele noastre pare că nu se interesează de enormele bogăţii ale ortodoxiei noastre la Sf. Munte, iar mâna cucernicei Rusii, care înaintea răsboiului mondial se vărsa cu o risipitoare dărnicie, a încetat odată cu Sovietele de azi şi de eri.

Călugării dela Sf. Munte se împart în trei categorii, după viaţa pe care o duc:

a) *Anahoreţi* trăind de capul lor ca sihaştrii prin crăpăturile şi peşterile stâncilor şi hrănindu-se cu fructe şi rădăcini.

b) *Idio-ritmici*, adecă ceice au ritmul lor propriu şi gospodării particulare. Principalele mănăstiri şi toţi călugării români din schituri şi colibe aparţin acestui sistem de viaţă. Fiecare schit are şi mica sa capelă de rugăciune.

c) *Chinoviali*, trăind în mănăstiri exact ca într'o casarmă în gospodărie comună, cu mesele luate obşteşte la ore fixe şi cu o repartizare exactă a serviciului fiecăruia.

Sunt aci 51 de călugări români între ei un bătrân (Meşotă) din Şcheiul Braşovului şi un tinăr diacon din Zârneşti. Călugării sunt deosebit de ospitalieri. Dar şi pelerinii cari vin la Sf. Munte sunt puţini.

Ne restrângem aci la aceste câteva informaţii, căci impresiile mai pe larg vor apărea în curând într'o carte intitulată „Pe urmele Marelui Medic". De incheiere o întrebare conducătorilor din Sibiu: Pe când un pelerinaj la Sf. Munte, care se poate face cu 2000—3000 de Lei?

Dr. MIRCEA SUCIU-SIBIANU

Dl M. Suciu-Sibianu între călugări

CRONICĂ ŞTIINŢIFICĂ

MATERIE ŞI VIAŢĂ

Poatecă niciodată omul nu va putea rezolva definitiv în această dilemă — veche cât Istoria — între materie şi suflet! Care e principiul suprem?... Materia?... Atunci cum se explică *viaţa*, acest fenomen care scapă tuturor instrumentelor ştiinţifice, oricât de perfecţionate ar fi ele? Sufletul?... Dar în cazul acesta cum se explică miile de forme sub care întâlnim materia în jurul nostru? Şi mai ales cum se explică apariţia şi dispariţia vieţii în om şi animale? — Lumea aceasta e făcută şi din materie şi din spirit: două principii diferite şi opuse? Ipoteza aceasta ar fi cea mai comodă? Rămân totuşi neexplicate o serie întreagă de fapte, cari nu-şi găsesc locul nici în fizică — ştiinţa materiei — nici în psihologie — ştiinţa sufletului.

Departe de gândul de-a discuta o problemă metafizică, vom arăta în cronica de faţă, unele preocupări ale oamenilor de ştiinţă, cari plecând dela puncte de vedere diferite, ajung să confirme, deopotrivă de categoric, realitatea acestei dualităţi: materie-viaţă.

Paralel cu cercetările referitoare la alcătuirea materiei, fizicienii au constatat în numeroase cazuri influenţa pe care o au radiaţiunile materiei asupra corpurilor vii. Calea spre noui cercetări era deschisă. Am mai amintit cazul *radiului*, ale cărui radiaţiuni (fenomen pur material) întrebuinţate într'o anumită măsură, vindecă unele boale, întrebuinţate în măsură mai mare pot provoca boli sau chiar moartea omului. Nu e deci de mirare că descoperirea radiului a costat sacrificii de vieţi omeneşti. (Astăzi medicii şi fizicienii umblă cu multă prudenţă cu radiul, îmbrăcaţi în costume speciale, izolatoare). Viaţa mai e influenţată de razele ultraviolete emise de soare sau fabricate în laboratoare, cu lămpi speciale. Ştim cât se recomandă nu numai bolnavilor, dar chiar oamenilor sănătoşi, razele ultraviolete. Ele influenţează şi viaţa plantelor. (Unele seminţe culese verzi se coc sub influinţa lor). Se pare însă că cea mai mare influinţă asupra vieţii, o au nişte raze — misterioase încă — *razele cosmice* cari s'au mai numit şi razele vieţii. Acestea ar veni de undeva din spaţiile dintre stele, din depărtările cele mari ale Universului. (Să observăm cum ştiinţa evită să spună: vin dela Dumnezeu; preferă să spună: nu se ştie precis de unde vin!). Unii fizicieni s'au hazardat în a afirma, că razele cosmice ar fi cauza însăşi a vieţii pe pământ. La fel există şi razele morţii, cari — nu e nici o glumă! — se studiază în laboratoarele puse în serviciul armatelor.

Dar iată că un nobil interes pentru materie a îndemnat pe alţi fizicieni să facă drumul invers: să caute existenţa vieţii chiar în corpurile neînsufleţite — în plante şi minerale. Am zis nobil interes, căci cât de mult se deosebeşte acest interes de acela al adunătorilor de comori pământeşti! — Şi rezultatele cercetărilor în această direcţie sunt deadreptul neaşteptate.

Plantele (un morcov, o sfeclă proaspăt scoase din pământ) *trăesc*, au o viaţă pe care cercetătorul în laborator o semnalează printr'un curent electric, pe care organismul viu e în stare să-l producă, fără să putem intra în descrierea aparatelor cari se întrebuinţează şi cari — dealtfel — nu sunt aşa de complicate. Cât ne-am aştepta, vom spune că orice excitaţie care se produce asupra unei plante proaspete produce o reacţiune, care se traduce într'un curent electric. După un timp planta *moare*, nu mai e capabilă să producă reacţiunile dinainte. O substanţă excitantă îi poate prelungi viaţa, iar un anestezic o amorţeşte. O otravă puternică omoară planta, brusc. Ceeace e mai surprinzător e faptul că aceste reacţiuni se constată şi la metale. Un metal lovit sau răsucit, reacţionează ca şi când ar suferi o durere. Anestezicele şi excitantele au asupra metalelor aceleaşi efecte ca şi asupra omului: le amorţeşte sau le stimulează ritmul vieţii, iar o otravă le omoară, le distruge pentru totdeauna posibilitatea lor de-a reacţiona la un impuls dinafară.

Ne-am obicinuit de pe băncile şcoalei cu gândul că un picior de broască se contractă fiind atins de un metal (ca în experienţa clasică a lui Galvani). Am fi dispuşi să admitem existenţa vieţii şi în plante, căci observăm de atâteaori la ele, fapte cari seamănă prea mult cu faptele conştiente. (Plantele se întorc după soare, unele flori se închid ziua şi se deschid noaptea sau invers, alte plante se nutresc cu muşte pe cari le prind ca într'o cursă etc.). Ne surprinde mai mult faptul că materia moartă prin excelenţă: metalele, au şi ele o viaţă. Şi cu toate acestea aşa e! Nu e aceasta o dovadă mai mult că viaţa e o realitate şi are un domeniu mult mai mare decât acela pe care i-l atribuim de obiceiu?

* * *

Iată deoparte fizicienii cari încearcă să esplice viaţa prin înrâurirea materiei, de altă parte fizicienii cari găsesc viaţa chiar în materia cea mai neînsufleţită şi mai inertă.

Care e concluzia? Dacă unii nu se sfiesc s'o spună sincer, alţii o lasă numai să se întrevadă, iar alţii o evită intenţionat — de teama de-a

nu fi consideraţi antiştienţifici. Concluzia ambelor categorii de cercetători e simplă, atât de simplă pe cât de complex e domeniul pe care-l cercetează. Viaţa e un fenomen mult mai complex decât să poată fi prins în legi fizice. Viaţa e de esenţă divină. E scânteia supranaturală pusă de Dumnezeu în materia creiată tot de El.

Dacă acest fel de a vorbi nu e o explicaţie, e totuşi o constatare pe care n'o putem nega, o constatare care ne linişteşte spiritele şi acordă un scop înalt vieţii noastre pământeşti. Confirmând prezenţa lui Dumnezeu în interiorul naturii pe care o cercetăm, nimic nu ne îndreptăţeşte să întrerupem cercetările motivând că nu mai putem explica. Din contră, a pătrunde tainele naturii însemnează a ne apropia de Creator. AXENTE CREANGĂ

O credinţă, un dor şi o stea mă poarte

Din straja dimineţii până'n fapt de noapte
Rostit-am cu glas mare şi cu şoapte
Către ceruri rugăciuni,
Să'ntâlnesc în cale prieteni buni.
Dar în drumurile mele
Luptat-am cu duhurile rele.
Invins totuş nu m'am dat,
Cu a neamului credinţă m'am luptat.

Din straja tinereţii până azi,
Cu mii de suferinţe, cu năcaz
Plivit-am ogorul sufletului meu
De rău.
Smuls-am pălămida, scos-am spinul,
Sădit-am trandafirul, semănat-am crinul.
Cine-aruncă în grădina mea
Din vecini, duşmana sămânţă rea?

Din straja botezului de foc până la moarte
O credinţă, un dor şi o stea mă poarte:
Credinţa strămoşilor,
Credinţa părinţilor,
Cari s'au luptat şi pentru mine-aici,
Ca smei voinici.
O stea, de magi, să-mi prevestească
În zare-o lume românească
Ce vine să ne mântuiască!

Dr. E. NICOARĂ

NOTE DE DRUM

PRIN ŢĂRILE APUSENE

Trec peste râul Tagliamento (cine nu-şi mai aduce aminte de acest râu din timpul răsboiului?) apoi localitatea Tolmezzo şi Ampezzo, tot fronturi din răsboiu, trec prin Passo della Morte şi Passo di Mauria (1298 m.) şi opresc la mica localitate Pieve di Cadore, o mică staţiune climaterică, foarte curată, cu o piaţă pardosită cu pietre albe ca marmora, cu case albe ca laptele, scăldată în cel mai minunat şi mai cald soare italian. Opresc în marginea pieţii să văd ce statue de bronz este aceea care străluceşte şi ea în soare: statuia lui Tiţian, pe care italienii îl slăvesc şi aici în vârful munţilor. Nici n'am oprit bine şi dela restaurantul din piaţă un piccolo a fost lângă mine, întrebându-mă ce doresc. I-am răspuns: „una birra!" şi într'o clipă băeţaşul a şi fost cu berea la mine.

La spatele meu, în munţi, se află izvoarele râului Piave (câţi români ardeleni au murit în anii 1917—1918 la Piave!), iar în faţa mea, în vârf, este Col di Lana, alt front italian cu morţi, răniţi şi jale din anii răsboiului. Am plătit paharul de bere cu o liră şi jumătate (15 Lei) şi-am plecat mai departe luând în maşina mea un italian cu piciorul rupt, care m'a rugat să-l duc vre-o doi km. până la locuinţa lui. Când s'a dat jos mi-a mulţumit şi m'a invitat să mă cinstească cu „una birra"; i-am spus „grazzie", l-am salutat şi-am plecat mai departe şi după un drum de 30 km. prin locuri sălbatice şi pe o şosea albă şi netedă, cum numai în Italia se mai găseşte, ajung la Cortina D'Ampezzo la altitudine de 1224 m. — cea mai mare şi cea mai de elită staţiune de munte din Italia, în mijlocul Dolomiţilor, munţi unici în lume prin formaţiunea lor magnezio-calcară şi prin jocul lor de lumină, fie la lumina soarelui sau la umbră, fie la lumina lunii. Cortina D'Ampezzo, în Italia, e staţiunea de elită cum ar fi St. Moritz în Elveţia, Semmering în Austria, Tatra în Cehoslovacia sau Sinaia în România.

Spre Bolzano

In tot drumul meu de azi prin Italia m'a primit cel mai minunat soare și am umblat pe cele mai albe șosele ale Dolomiților, șosele de munte presărate cu cel mai fin pietriș bătucit, cu margini de piatră sau de lemn vopsit în negru și alb și cu bifurcații încărcate cu table indicatoare de înălțimi, de distanțe în km. și de numiri de locuri. In tot drumul meu prin Italia voi fi îndrumat de aceste table; fiecare pod, fiecare râu sau părău, fiecare înălțime mai mare sau mai mică, fiecare cotitură își are tabla ei care-i poartă numele; fiecare loc din Italia este sfințit de mâna omenească cu drumuri, șanțuri îngrijite, prăpăstii apărate cu parapete groase și colorate și hoteluri și case de adăpost. Italia, mai mult decât oricare țară din lume este țara în care în adevăr „omul sfințește locul".

Dela Cortina urc spre pasul Falzarego și ajuns în vârf la altitudine de 2117 m. găsesc zăpadă proaspătă și un hotel din cele mai moderne. Și la această înălțime se văd urmele războiului: sârmă ghimpată, o cască de fier și o tablă de marmoră cu nume de morți. Opresc o jumătate de oră să mi se răcească motorul înfierbântat, apoi plec mai departe în jos scoborând ce-am urcat și opresc din nou la Arabba unde drumul meu se împarte în trei și toate duc spre Bozen. Apuc spre pasul Campolongo (1270 m.), care este al treilea pas pe care îl urc într'o zi și merg până la Brunico trecând tot prin sate de *Ladini*, unde femeile poartă Dumineca pălării negre și tari, ca propoadele din Poiana-Sibiului. M'apucă noaptea și trec repede fără să opresc la Fortezza, unde drumul meu se'ntâlnește cu cel mare, care vine dela Innsbruck, din Tirolul austriac și duce spre centrul Italiei, apuc în jos pe valea râului Isarco, trec prin Bressanone (Brixen) și ajung în centrul Tirolului italian, la Bolzano, simpaticul oraș unde își doarme somnul de veci pribeagul Domn moldovean Petru Schiopul. Din mijlocul orașului trec râul Adige pe un pod lung și ajung în Gries, regiunea cea mai caldă a orașului; opresc la hotelul Bagni, unde voi rămânea tot timpul pe care-l voi petrece la Bozen și unde voi fi servit de un servitor *ladin* cu care mă pot înțelege vorbindu-i *numai* românește.

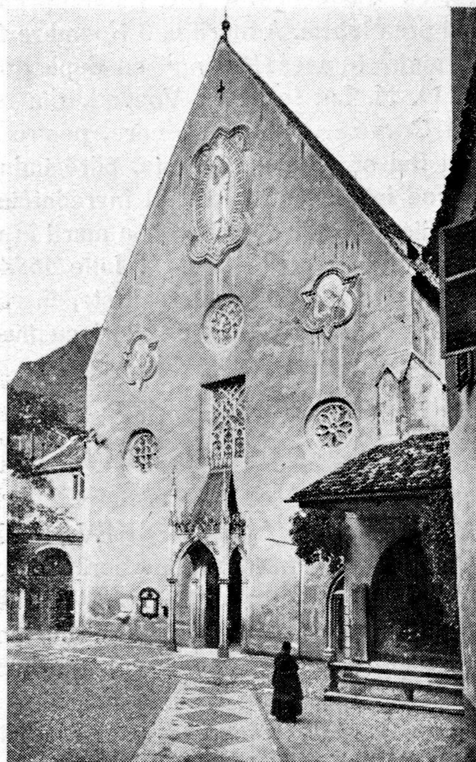
BOLZANO (Bozen)

„Boldzanul" lui Petru Schiopul este un oraș sfânt pentru mine. Dacă Domnul moldovean n'ar fi îngropat aci, n'aș fi rămas în acest oraș mai mult de câteva ore, dar așa, am rămas să văd pământul în care odihnesc oasele lui Petru Schiopul și ale soției sale Irina. Dar poate fiindcă puțini din ceice cetesc rândurile acestea știu ce s'a întâmplat cu Petru Schiopul și cu familia lui, voi spune aci scurta istorie a vieții Domnului moldovean.

Petru Schiopul, fiul lui Mircea Ciobanu și al Chiajnei, după o domnie slabă în Moldova, sătul de stoarcerile de bani pe cari nu le mai putea îndura sărăcia țării, s'a hotărît a-și petrece undeva în pace bătrânețele. Pe la 7 Septemvrie 1591 Petru trecuse hotarul dinspre Polonia, ducând cu el pe soția sa Irina, pe fiul său Ștefan, averile sale și o Curte de vre-o cinci sute de oameni. Din Polonia trece în țările stăpânite de Rudolf II din Praga și astfel îl găsim trecând prin Satu Mare, iar la Crăciunul aceluiaș an tocmai la Tulln aproape de Viena. Dela Tulln, pe lângă Dunăre, trece prin Linz, apoi granița Bavariei la Schärding, iar de aci pe lângă râul Inn prin Bavaria intră în Tirol și și se oprește la Hall, aproape de Innsbruck. Petru ar fi voit să se stabilească în Italia, dar dorința guvernatorului Tirolului de atunci de a pune mâna pe averile voevodului moldovean l-a oprit și l-a silit să se statornicească la Bozen, unde a rămas definitiv. După un an de ședere aci îi moare soția Irina și fu îngropată în mănăstirea franciscanilor din Bozen, afară de cuprinsul bisericii, lângă zidul în care se află eșirea spre parohie. La 1 Iulie 1594 moare și Petru și fu îngropat și el lângă soția sa. Rămânând orfan, Ștefan, fiul lui Petru și al Irinei fu luat sub ocrotirea împăratului din Praga și sub a guvernatorului Tirolului și dus la Innsbruck, la școala Iezuiților. Aci în Innsbruck, domnescul cocon moare de tuberculoză pulmonară în ziua de 21 Martie 1602 în vârstă de optsprezece ani și fu îngropat în sicriu de aramă lângă altarul cel mare al bisericii parohiale Sfântul Iacob.

Aceste întâmplări le cunoșteam și de aceea am oprit la Bozen ca să văd mormântul lui Petru și al Irinei, întocmai cum făcusem acumdoi ani, când trecând tot cu automobilul prin Innsbruck, am oprit să văd mormântul lui Ștefan. Dupăce am dormit cea dintâi noapte aci, dimineața ieșind din hotel m'am îndreptat să caut biserica franciscanilor. Inainte de a trece podul din Gries, un monument falnic de marmoră albă mă oprește: e monumentul victoriei italienilor asupra austriecilor în care se păstrează osemintele italianului Cesare Battista, care în timpul războiului 1914—1918 a fost spânzurat de austrieci. De aci din Gries, care este o prelungire a orașului peste râul Adige și este scutit de vânturi, așa că are o climă caldă în care cresc portocale, mandarine și lămâi și e foarte căutat de convalescenți, de aci de pe podul care desparte Bolzano de Gries, avem o priveliște minunată a orașului, a Dolomiților, a Alpilor și a văii Adige, care ascunde Meranul, vestitul Meran, care e poate localitatea cea mai scutită de vânturi din lume.

Trec podul și intru în orașul Bozen, acum italian, cu firme numai italienești și în care locuitorii nemți nu îndrăsnesc să se mândrească cu limba lor, deși au mai rămas foarte mulți nemți aci după retragerea austriecilor. In piața orașului italienii au lăsat monumentul lui Walter; în piața mică negustorii vând vrăbii și mierle tăiate pentru consumație, iar mai încolo pe sub arcadele trotoarelor se plimbă lumea pe „corso“ privind la multele automobile austriece și germane cari vin din Austria și din Germania să vadă Bozenul și Meranul, cele două stațiuni climaterice cari s'au adăogat celorlalte multe stațiuni minunate italiene. Se văd automobile de lux cu domni eleganți și cocoane voalate; se văd autobuse mari ca niște „pacificuri“ și foarte multe motociclete cu câte două nemțoaice, fetișcane de câte 18—20 ani venite numai amândouă din Innsbruck să cutreere într'o zi regiunea aceasta scutită de vânturi, iar seara să fie înapoi acasă îmbujorate, dolofane și încântate că au făcut o excursiune de treisute de km. într'o zi. Se văd automobile cu firmele tuturor țărilor din Europa, aici în această gură de raiu a Italiei și printre această mulțime de bărbați streini, femei elegante, lazzaroni, automobile, cofărițe și fetișcane, îmi fac loc și străbat spre biserica franciscanilor, pe care o găsesc fără s'o caut prea mult. Emoția pe care am avut-o când am intrat în curtea pardosită a bisericii n'a fost mică! In curte, la intrare imediat la dreapta văd un mic altar pentru „Madonna de Lourd“ pe care-l cunoșteam dintr'o fotografie a revistei „Vatra“ de acum vre-o treizeci și mai bine de ani, în care d. Iorga amintește despre Petru Schiopul. Mă opresc în fața altarului cu ochi iscoditori și caut să văd undeva vr'o inscripție veche, dar nimic nu-mi amintește ceva de voevodul moldovean. Dar sunt treisutetreizecișinouă de ani de când a murit Petru și oare cine să se mai îngrijească de oasele lui aci în pământ strein! Trec mai departe în biserică și iscodesc toate colțurile ascunse și văzute ale ei, cu toate altarele. De aici prin coridoarele umbrite, întunecoase, liniștite și reci, apoi prin altă curte. Inaintea unei chilii trag de un mâner și sun un clopoțel; apoi un călugăr cu o lună în creștetul capului, dupăce îi spun ce caut mă invită să aștept, că vine Patăr... să-mi dea informații. Apoi vine Patărul căruia îi spun ce caut și-l rog să-mi spue ceva despre mormântul lui Petru Schiopul. Acest „patăr“ este între 40—50 ani, se arată foarte deștept, vorbește perfect italienește, dar sufletul lui e mai mult nemțesc și nu se prea bucură că frontiera dela Brenner l-a despărțit de „patării“ ceilalți din Innsbruck. Plimbându-ne amândoi pe lespezile grele și reci ale coridoarelor cari duc în grădina bisericii, îmi spune câte ceva:

Bolzano: Biserica franciscană cu mormântul lui Petru Schiopul

— Astă primăvară niște domni necunoscuți au venit și au făcut săpături în locul unde este îngropat *Pietro Dzoppo*, unde au găsit oase pe care le-au pus într'un sicriu și le-au dus în loc necunoscut.

— Dar dumneavoastră nu știți cine au fost acei domni și cine le-a dat voe să desgroape aci pe proprietatea d-voastră? întreb eu mirat.

— Nu știu cine au fost aceia; probabil că erau autorități, așa că prefectura sau municipiul vă poate da informații.

Din coridor trecem în grădină unde studenții teologi se plimbă, citind, discutând sau meditând și tocmai în fundul grădinii ne oprim lângă o groapă acoperită cu scânduri. Groapa e săpată tocmai în dosul și lipită de altarul „Madonnei de Lourd“.

— Aceasta e groapa, îmi spune Patărul.

Desigur aici e mormântul lui Petru Schiopul, iar pământul scos din groapă și împrăștiat în jurul scândurilor e desigur pământ din trupul lui Petru și al soției sale Irina. Trup moldovenesc prefăcut în pământ italian și nume moldovenesc prefăcut în nume italian, Pietro Dzoppo... Odinioară aici erau pietri cari aminteau despre numele Irinei și al lui Petru, pietri așezate pe mormântul lor:

„Lui Cristos, învietorul Doamnei Irina care „și-a urmat bărbatul, fugar tocmai din Moldova „pentru legea sa, răposată în al treizecilea an „al vieții sale, Io Petru Voevod i-a pus această

„piatră, ca uneia ce i-a fost femee prea cin- „stită şi prea iubită. A murit la 3 Noembre 1592". O altă piatră fu aşezată lângă ea după doi ani:

„D. O. M. Lui Io Petru Voevod, din familia „regală Corvină, a Valahiei, care, pentru a pă- „stra în fiul său Ştefan credinţa, părăsindu-şi de „bună voe întinsul principat şi învrednicindu-se „de ocrotirea Casei de Austria, a murit în vârstă „de peste şase-zeci de ani la 1 Iulie 1594. Om „foarte vestit, în fericire şi restrişte, în răsboiu „şi pace". — Astăzi, aceste pietri cu inscripţii nu se mai văd.

A doua zi merg la „Municipio" să mă interesez de desgroparea de astă primăvară şi mi se spune că fără ştirea lor nu s'a putut face nici o deshumare în oraş, aşa că este imposibil să se fi întâmplat aşa cum spune paterul franciscan.

Le-am mulţumit şi am plecat mulţumit că totuşi am găsit şi am văzut mormântul pribeagului şi năcăjitului domn moldovean.

(Va urma) Dr. EUGENIU DOBROTĂ

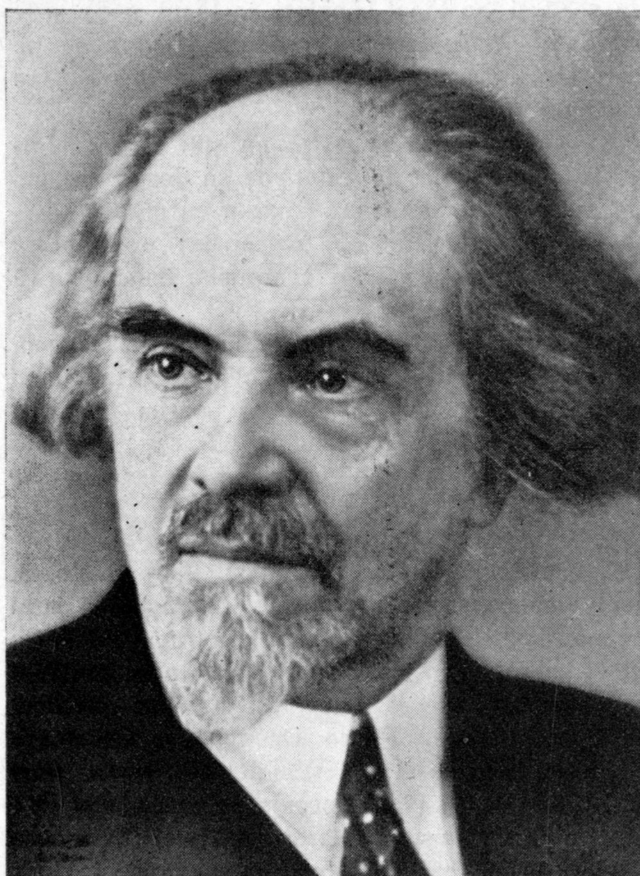
VITRINA CARȚII

CRONICA LITERARĂ

Nicolae Berdiaeff: UN NOU EV-MEDIU. In româneşte de Prof. Maria Vartic. Seria Teologică, Sibiu 1936. Pag. 165. Preţul 75 Lei.

„Arhidiecezana" din Sibiu oferă intelectualităţii noastre de rasă un nou prilej de bucurie: acela pe care-l alcătueşte recenta apariţie a cărţii *Un nou ev-mediu* de celebrul filosof rus Nicolae Berdiaeff.

Lucrarea ne înfăţişează impresionanta icoană a veacului apocaliptic pe care-l trăim şi care va sfârşi prin inaugurarea unui nou ev-mediu. Ce va însemna această nouă epocă? Ea va însemna sfârşitul renaşterii neopăgâne, al întregii civilizaţii moderne, o interiorizare a vieţii, o spiritualizare a culturii şi o transfigurare a societăţii prin creştinism. Cu un cuvânt noul ev-mediu care se anunţă va însemna instaurarea unei noi vieţi teocratice, în care omul, regenerat prin Hristos, se va apropia de mult dorita Impărăţie a lui Dumnezeu.

Nicolas Berdiaeff

Iată profeţia care se desprinde din seducătoarele expuneri cuprinse în cele patru capitole ale cărţii marelui vizionar rus.

Traducătoarea, dna profesoară M. Vartic din Tecuci, merită toată lauda pentru iscusita şi folositoarea muncă ce-a săvârşit tălmăcind în româneşte cartea împodobită şi cu un frumos portret al celebrului ei autor. N. C.

Nichifor Crainic: PUNCTE CARDINALE IN HAOS. Editura Cugetarea. Bucureşti 1936. Pag. 317. Lei 70.

D. Nichifor Crainic, laureatul premiului naţional pentru poezie, nu e numai un mare poet, dupăcum nu este nici numai unul dintre cei mai străluciţi gazetari din câţi i-am avut vr'odată. Prin profunditatea gândirii, prin puritatea simţirii idealiste şi prin nestăpânita sa pasiune misionară — dsa a intrat de tinăr în rândurile marilor dascăli ai neamului românesc.

O impresionantă dovadă a acestui adevăr ne îmbie şi de curând apăruta carte *Puncte cardinale în haos,* în care cititorul va găsi întreaga ideologie religioasă, socială, politică şi estetică a dlui Nichifor Crainic, concentrată într'o serie de esseuri dintre cele mai masive ca gândire şi dintre cele mai distinse ca expresie literară.

Sunt discutate şi lămurite aici toate problemele mari ale vieţii noastre naţionale şi ale culturii moderne peste tot. Afli în această carte răspunsuri înţelepte la toate întrebările chinuitoare ale frământatelor noastre vremi. Creştinismul, ateismul,

comunismul, democraţia, naţionalismul, internaţionalismul, pacifismul, rasa, etnicul, latinitatea, cultura, esteticul — toate aceste importante probleme sunt examinate cu puterea unei judecăţi de o rară luciditate şi cu un robust simţ al realităţii — şi înfăţişare cu un seducător talent literar în lumina celor două dogme cardinale: tradiţionalismul ortodox şi naţionalismul construciv.

Nu redăm nici măcar sumar cuprinsul recentei cărţi a dlui Nichifor Crainic, fiindcă vrem să lăsăm cititorilor noştri datoria de a o citi integral pentru a se bucura de întreg folosul sufletesc pe care îl îmbie ea cu o dărnicie fără pereche. N. C.

Mircea Alexiu: BĂJENIE. (Creionările unui ostaş). Desene de G. Simionescu şi M. Onofrei. Publicaţiile grupării intelectuale „Thesis". Sibiu, 1935.

Volumaşul, tipărit foarte îngrijit şi cu mult gust, cuprinde patru schiţe din răsboiul pentru întregire: In noaptea primei înfrângeri, Băjenie, Ultimul gând al soldatului Petrea, Neacşu.

Gama sentimentală, care le străbate, este justă şi obiectivă. Autorul a trăit întâmplările. Nici poză, nici afectare. Bine prinse: tristeţea deprimată şi fără orizont a celei dintâi veşti de înfrângere din Cadrilater, panica — într'o oareşcare măsură inexplicabilă — a mulţimii care asalta ultimele trenuri cu refugiaţi din Bucureşti şi Ploeşti, tragicele convoiuri de ţărani pribegi, atmosfera tranşeelor cu sentimentul acela caracteristic de exaltare a camaraderiei dintre luptătorii, înfrăţiţi în faţa morţii, pierderea în colectivitate a individului cu durerile şi regretele personale:

Egalitatea în faţa morţii dă suflul unei înfrăţiri, al unei prietinii, înţeleasă numai de cei întovărăşiţi neîncetat de pericol. Numai această legătură justifică adevăratele însuşiri ale luptătorului, care-l poartă peste fărîmele spiritului de conservare. Legat sufleteşte de mulţime, pluteşti deasupra temerii, deasupra morţii.

Dar aceste sentimente generale şi caracteristice frontului sunt nu arareori întretăiate de subtile observaţii personale; de-o pildă spovedaniile din tranşeu între camarazi:

Aci, trăind mai mult cu trecutul, nevoia mărturisirilor apare neîncetat. Primejdia morţii o stăvilim în ele. *Sfruntăm vecinicia cu puţinul trăit, pe care voim să-l împărtăşim şi altora.*

Mai ales ultima remarcă este *„une vraie trouvaille"* — cum ar spune francezul. La fel autoanaliza sufletească pe care şi-o face scriitorul în momentul tragic, când şi-a pierdut un scump prieten (v. pg. 49).

Stilul dlui M. Alexiu, mai ales în părţile descriptive, este colorat şi plin de imagini. Poate prea încărcat, se poate observa bine viziunea picturală a autorului versat în arterele plastice, deşi pe alocuri sobrietatea ar fi putut doza efectul şi accentua tragicul. Schiţe mai mult impresioniste şi meditative, decât epice, creionările dlui M. Alexiu se citesc cu plăcere.

La vară se împlinesc douăzeci de ani, de când regatul României a intrat în hora sinistră de foc şi sânge a popoarelor. E bine din multe motive să ne reamintim acele zile tragice şi zguduitoare, pe care unii le-am prea uitat, iar alţii mai tineri nu le-au cunoscut pentru a se pătrunde de tot realismul lor sfâşietor. Din acest punct de vedere cartea dlui M. Alexiu câştigă în actualitate.

P. D.

Dionisie Pseudo-Areopagitul (veac. V—VI): DESPRE NUMELE DIVINE. TEOLOGIA MISTICA. Traducere din greceşte de Preot *Cicerone Iordachescu* şi *Theofil Simenschi.* Tip. concesionară Alexandru Ţerek. Iaşi, 1936. Pg. 125+LIII. Preţul Lei 80.

Traducătorii cărţii de faţă — părintele C. Iordăchescu şi conferenţiarul de limbi clasice T. Simenschi — au prins să încopcieze şi să ducă mai departe un fir întrerupt cândva. Din stăruinţa aceasta, iată-ne în posesia — în limba românească — a încă unei opere capitale a vechei literaturi creştine. Dela început subliniem că numele şi activitatea celor doi traducători inspiră siguranţa lucrului bine întocmit.

Dar faptul acesta se evidenţiază cu prisosinţă dupăce ai cetit traducerea. Mai întâi, ca să se familiarizeze cu ideile lucrării pr. Iordăchescu face loc unui studiu introductiv. Studiul este lucrat cu multă limpeziciune şi are darul să ne poarte prin câmpul filosofiei religioase şi laice din primele veacuri creştine până în preajma veacului nostru. După acest studiu urmează traducerea. Ar fi greu să redăm aici tot conţinutul celor 18 capitole — 13 ale Numelor divine şi 5 ale Teologiei mistice — ale lucrării. Dar cine este cât de puţin familiarizat cu preocupările teologilor din veacurile V—VI ale erei creştine îşi poate da seama de bogăţia cuprinsului unei lucrări puse sub numele lui Dionisie Pseudo-Areopagitul.

De aceea ne rămâne să subliniem că traducerea este făcută în condiţiuni deosebit de mulţumitoare. Stilul este curgător, limba aleasă şi uşoară, fapte cari ne ajută considerabil să pricepem măreţia şi sensul ideilor din original.

Pentru toate motivele acestea, traducerea face cinste traducătorilor şi onorează biblioteca oricărui creştin. Din opera aceasta şi din altele asemenea ei, oricine poate afla „câte comori nebănuite ascunde scrisul creştin al primelor veacuri".

D. CĂLUGĂR

CE S'A ÎNTÂMPLAT IN LUNA TRECUTA

La noi

† P. S. EPISCOP NICHITA AL ARGEȘULUI. In ziua de Joi, din săptămâna luminată, în 16 Aprilie 1936, a încetat din viață, în palatul său de reședință dela Curtea de Argeș, unde era bolnav de mai mult timp, P. S. Sa Episcopul *Nichita Duma* al Eparhiei Argeșului.

Vreme de 13 ani cât a condus această eparhie, vrednicul chiriarh a desfășurat o binecuvântată activitate, care lasă bogate urme atât sub raport cultural și spiritual, cât și gospodăresc. Lui i se datorește zidirea seminarului din apropierea episcopiei, și înzestrarea eparhiei și cu alte așezăminte folositoare.

Episcopul Nichita al Argeșului s'a născut în 26 Aprilie 1864 în comuna Săcelul de Munte, din județul Mureș, așa că peste câteva zile avea să i plinească 72 de ani.

A absolvit liceul în 1883 la Năsăud, după care a studiat teologia în Sibiu.

In 1885 a fost numit învățător la Săcelul de Munte, în 1906 profesor de religie la liceul din Reghin, unde a fost numit paroh, apoi în 1912 protopop.

Dl Octavian Goga

In 1923 a fost ales episcop al Argeșului.

Rugăm pe Atotputernicul Dumnezeu să-i facă parte de binemeritata odihnă între drepții Săi!

PROFESORUL OCTAVIAN GOGA. Stăruie încă măreția și semnificația deosebită a clipei din 14 Februarie 1932, când Facultatea de filosofie și litere a Universității din Cluj l-a proclamat pe dl Octavian Goga „doctor honoris causa".

Iată însă că actul de acum patru ani este desăvârșit prin chemarea dlui Octavian Goga la o catedră universitară din capitala Ardealului. Firește „poetul izbăvirii și al biruinții" noastre a fost chemat la catedră pe care nici o altă personalitate n'ar fi fost în situația de-a o ocupa: catedra de cultură română modernă. Valoarea acestei „chemări" este cu atât mai înaltă, cu cât ea își are punctul de sprijin numai în conștiința acelora dintre oamenii de elită ai țării, cari au simțit și s'au convins că dl Octavian Goga trebuie să oficieze cât mai neîntâziat și până la sfârșitul vieții în cel mai înalt templu al culturii românești. De ce? Pentrucă dl Octavian Goga a îndeplinit în toate clipele vieții funcțiuni de cultură. Cine va putea uita vreodată că dl Octavian Goga este autorul atâtor opere de valoare consacrată, inițiatorul și îndrumătorul atâtor reviste definitiv intrate în istoria culturală, „principe al poeților mântuitori de neam", membru al Academiei Române, conferențiar desăvârșit și, în sfârșit cel mai iscusit deschizător de drumuri luminoase?

Dar oricât ne-am sârgui, tot n'am fi în stare să conturăm suficient nici sentimentele ce încercăm acum, când dl Octavian Goga e profesor universitar, nici

Tinerimea Română: Grup de eleve în port național

însemnătatea covârșitoare a chemării dsale la catedră. Se cristalizează însă, în noi, fiorul de mângăiere și de îmbărbătare, că dacă Ardealul și-a legănat pruncii în cadența versului ieșit din peana unui maestru, de-acum are ocazia să-și încredințeze feciorii în veghea Profetului Octavian Goga.

D. CĂLUGĂR

CONCURSURILE „TINERIMII ROMÂNE". In capitala țării, s'a strâns din nou floarea tineretului din România. S'au adunat cei mai destoinici elevi ai școalelor de toate gradele ca să și verifice forțele sufletești și ca să se verifice prin ei seva neamului. Aproape 3000 de concurenți s'au strâns și în anul acesta la București.

Când privești concursurile „Tinerimii Române" ai sensația că asiști la o festivitate grandioasă, la care se cântă imnul nădejdilor de viitor sub bagheta mereu tânără a bătrânului profesor și președinte Nae Dumitrescu. — Căci,

de fapt, aici — la concursurile din fiecare an — îi vezi pe elevi animați și hotărâți la luptă culturală și morală.

Noi suntem bucuroși că din activitatea acestor concursuri nu lipsește nici când laturea religioasă. Astfel, și anul acesta elevii au fost conduși la biserica Sf. Spiridon, unde au ascultat sf. liturghie și predica. Tot pe seama participanților s'a ținut și conferința dlui G. G. Antonescu despre „Educația religioasă". Deasemenea, în subiectele date elevilor la concurs au fost și câteva de conținut religios.

Costumele naționale și jocurile aduse din toate ținuturile țării sunt o altă lature importantă. Căci ele contribue la sudarea legăturii dintre fiii aceluiaș neam. Anul acesta, costumele și jocurile naționale s'au distins în programul „Tinerimii" și li s'a atribuit loc de frunte.

Socotind apoi și emulația ce se produce între elevi, între școli și chiar între provincii, socotim că concursurile „Tinerimii Române" înfățișează un adevărat mijloc de educație morală și națională.

D. CĂLUGĂR

Pelerinajul dela Mănăstirea Brâncoveanu: In așteptarea înaltului Ierarh

PELERINAJUL DELA MĂNĂSTIREA BRÂNCOVEANU. Ca și în anii trecuți și în acest an, în Vinerea Săptămânii luminate, Mănăstirea brâncovenească dela Sâmbăta de sus a fost locul unui impresionant pelerinaj. De data aceasta însă numărul închinătorilor a fost neobișnuit de mare. Ți se părea că ești la *Maglavit.*

Câmpia ca o „gură de rai" a mănăstirii cuprindea ca la 10 mii de credincioși, veniți din toate părțile, dar cu deosebire județele: Făgăraș, Brașov, Sibiu și Târnava mare.

Din ajun au început mărturisirile și rugăciunile. A doua zi s'au făcut slujbele obișnuite. Bucuria închinătorilor a fost deosebit de mare, prin faptul că în fruntea marelui sobor de preoți era însuși *I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae* dela Sibiu.

Sf. Liturghie s'a făcut în minunatul pridvor al bisericii, iar poporul străjuia în bătaia soarelui și sub bolta senină a cerului de primăvară.

La sfârșitul Liturghiei I. P. S. Sa a cetit molitva arhierească de deslegare, iar miile de credincioși, erau cu toții în genunchi, cerând în taină iertarea greșalelor lor dela Tatăl ceresc. *A fost o clipă mișcătoare aceasta,* care-ți aduce aminte de momente din viața Mântuitorului, când noroade multe îl înconjurau, iar el binecuvânta pe toți și le împărtășia învățăturile sale.

A urmat predica arhierească. Cuvântare minunată, înaripată de duh, pătrunzătoare la suflet și plină de putere: *„Precum se dorește cerbul de izvoarele munților, așa însetează sufletul meu după Tine Dumnezeule".* Pornind dela aceste cuvinte I. P. S. Sa a înălțat sufletele ascultătorilor până la nori și mai presus de aceștia. Putea-i ceti pe fețele ascultătorilor acea mulțumire, pe care numai sufletul împăcat și vrăjit duhovnicește o poate da.

Pe'erinajul dela Mănăstirea Brâncoveanu: Sfințirea apei la fântâna „Izvorul tămăduirii"

După predica I. P. S. Sale, s'a făcut sfințirea apei, la fântâna de lângă altarul bisericii, fântână reparată temeinic și înfrumusețată cu o zugrăveală frumoasă, înfățișând pe Mântuitorul la fântâna lui Iacob.

De altă parte alți 7 preoți a săvârșit taina sfântului maslu.

G. S.

Ducele

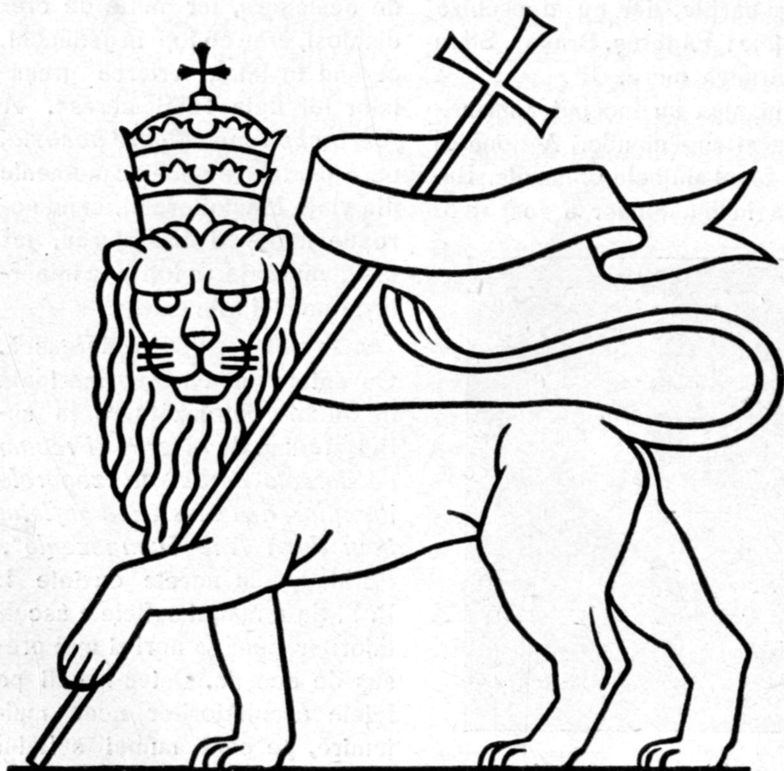
La alții

RĂSBOIUL ITALO-ABISINIAN pare-a fi intrat în ultima lui fază. Trupele italiene sprijinite de aviație au repurtat în timpul din urmă o serie de victorii, cari le-au dat putința să înainteze repede atât pe frontul de nord cât și pe cel de sud și să ocupe teritorii mari din Abisinia. O deosebită importanță prezintă ocuparea orașului Dessie, care a deschis italienilor drumul spre Adis-Abeba și a lacului Țana, punctul nevralgic al intereselor engleze din Țara Negusului.

Forțele militare abisiniene sunt atât de slăbite, încât nu mai sunt în stare să opună vr'o rezistență serioasă înaintării oștilor lui Mussolini — oști cari se apropie de capitala Etiopiei. Dată fiind situația aceasta, Adis-Abeba a fost în mare parte evacuată. Străinii în special au părăsit-o cu toții. Negusul nu se știe unde se găsește. După unele svonuri el ar fi gata să abdice în favorul fiului său.

Față de această situație diplomația internațională s'a arătat complect neputincioasă. Comitetul Ligii națiunilor a ținut mai multe ședințe, în cari a constatat imposibilitatea vre-unei soluții prin persuasiune a conflictului italo-abisinian. Pacea care va urma, probabil, nu peste multă vreme, va fi o pace impusă de Duce.

RENANIA RĂMÂNE OCUPATĂ DE GERMANI. Diplomația puterilor locarniene a fost și ea infructuoasă. N'a putut sili pe Hitler să-și retragă forțele militare din Renania. Așa că după o serie întreagă de ședințe ale comitetelor de trei, de patru, de șapte, de treisprezece și de nu mai știm câți — fiecare delegat s'a dus acasă și și-a sfătuit țara să se înarmeze. Văzând unele ca acestea, porumbelul păcii locarniene a crezut că nu are altceva de făcut, decât să-și procure tinctură de iod, vată, cârji și mască împotriva gazelor.

Stema imperiului etiopian

PLEBISCITUL DIN GERMANIA. In ziua de 7 Martie a. c. cancelarul Germaniei Adolf Hitler a anunțat Reichstagului convocat în ședință pentru aceea zi (acolo o sesiune a parlamentului durează numai... o ședință !), intrarea trupelor germane în zona demilitarizată a Rinului și dizolvarea Reichstagului. De primul act s'a vorbit aici în rândul trecut. Al doilea a fost pricinuit de nevoia ce-o simțea Cancelarul Reichului, de a consulta poporul asupra politicii sale, în aceste vremuri aprige pentru soarta țării ce-o conduce.

Campania electorală a durat abia trei săptămâni. Și de data aceasta conducerea ei a fost încredințată în mâinile pricepute

ale ministrului propagandei Dr. Ioseph Göbbels. Toți miniștrii Reichului au luat parte activă la această campanie; și mai mult decât toți, însuși Adolf Hitler. L-am auzind vorbind credincioșilor din Silezia, în Breslau și am avut astfel prilejul de a constata personal că entuziasmul indescriptibil cu care-l întâmpină poporul, din nefericire pentru o anumită presă care tăgăduește și aceasta, e o realitate. La 29 Martie au avut loc alegerile. Recunosc bucuros că n'au fost alegeri după tipicul curent ci, ceva mai mult decât atât: *un plebiscit.* Am urmărit personal, în sala de votare a unei circumscripții din Breslau, tot mecanismul acestui prebiscit. Alegătorul avea să răspundă cu toată libertatea *da* sau *nu*, la întrebarea ce i-o adresase Cancelarul. Teroare? Furt de urne? Nimic din toate acestea! O spune un român care din dorința de-a se edifica asupra acestui lucru, a urmărit totul cu toată grija.

Rezultatul a fost impresionant: 99% au rostit „da".

Hitler vorbește astăzi Europei în numele acestei impresionante mulțimi de credincioși. Evenimentul e unic în istorie. Semnificația lui, în încordatele raporturi actuale dintre statele Ligii Națiunilor și Germania, sper că nu scapă nimănui. GR. T. M.

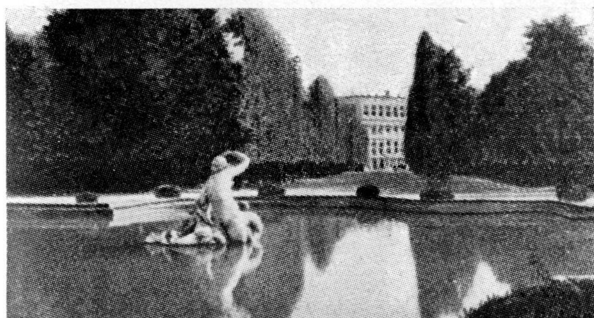

Monumentala catedrală „Mântuitorul" din Moscva, dărâmată de bolșevici

ȘI CEI MICI. Văzând ce-și permit cei mari, au prins curaj și cei mici. Hotărîrea lui Hitler de a-și reînarma poporul a ispitit și pe conducătorii micilor țări învinse ale răsboiului mondial. Austria a luat aceeaș hotărîre. Și Turcia la fel. A mai rămas Ungaria și Bulgaria, cari încă nu par a fi străine de intenții similare. Deocamdată însă le ține în șah atitudinea fermă a Micei Antante, care fiind mică e și mai sprintenă în luarea măsurilor menite să înlăture surprizele neplăcute ce-ar putea să vină din partea vecinilor noștri neastâmpărați.

SERBAREA PAȘTILOR ÎN RUSIA. Diferitele reforme aduse constituției Uniunii Sovietice Rusești dovedesc, că la vecinii noștri de peste Nistru se întâmplă schimbări fundamentale. Pe semne s'au lovit oamenii cu capul de grindă și acum caută să abată curentele sociale în alvii noui și, cât se poate, asemănătoare celor din țările „burgheze". Așa înțelegem din admiterea proprietății individuale și perpetue, din fixarea gradelor în ierarhia socială și militară etc.

Dar iată acelaș fenomen se petrece și în direcția religioasă. Și aici prigoanele s'au dovedit drept acte ale unor indivizi suspecți și inculți, iar propaganda antireligioasă își ascultă de pe acum prohodul.

Pentru a fi riguroși în expu-

Sus: Viena, Parcul Schönbrunn

Dreapta: Talmudiști din Palestina

nere, lăsăm să vorbească o telegramă venită din Rusia și care relatează chipul sărbătoririi Paștilor din 1936 *numai în Moscova*.

Iat-o: „50,000 de persoane au serbat, în 28 de biserici, Paștile. Nici odată sub regimul sovietic participarea maselor la o serbare religioasă n'a fost așa de mare.

Nu s'a înregistrat nici un incident. Activitatea propagandei ateiste cu scopul de a împiedeca pe credincioși dela participarea la slujba religioasă a fost cu mult mai slabă decât în anii din urmă".

Dacă ar fi să ținem seama numai de cuprinsul acestei telegrame și tot obținem o icoană destul de clară asupra celorce se petrec în Rusia pe teren religios. Dar dacă punem în cumpănă și manifestațiile religioase din alte orașe rusești?

Cu adevărat, Antichrist a alunecat pe costișă și e în ipostasa celor ce știu sigur că vor ajunge în fundul prăpastiei, cu gâtul sucit. Drum bun și ... lunecos.

TULBURĂRILE DIN PALESTINA. Vrășmășia dintre Arabii și Evreii din Palestina a intrat într'una din cele mai acute faze. In timpul din urmă ea s'a transformat într'o adevărată luptă de exterminare. Recentele încăerări au avut un caracter violent și proporții mari mai ales în Ierusalim, Jaffa, Tel-Aviv și Haiffa. Armata de ocupație engleză a trebuit să intervină în mai multe rânduri. Sunt zeci de morți și sute de răniți — mai ales evrei. In urma recentelor tulburări starea de asediu a fost proclamată în întreagă Palestina.

Jidovii sunt strâmtorați deci și în Palestina.

Pe urma păcatelor lor, ei sunt pedepsiți de Dumnezeu să fie indezirabili și rătăcitori până și în istorica lor țară.

SPANIA BOLȘEVIZATĂ. Văzând că prin vecini nu poate câștiga nici o biruință, revoluționarismul bolșevic al lui Stalin și-a mutat cartierul în Spania. Acolo operează de multă vreme și după uneltiri pecât de intense pe-atât de îndelungate — a izbutit să instaureze regimul roșu în îndepărtata peninsulă iberică.

Lucrurile s'au petrecut exact ca în Rusia. Dictatura proletară s'a așezat la cârma Spaniei prin crimă și jaf — și cu aceleași mijloace încearcă să se mențină. Sălbătăcia roșie s'a deslănțuit cu deosebită furie mai ales împotriva Bisericii catolice ale cărei lăcașuri sfinte le-a incendiat sau dărâmat și pe ai cărui slujitori i-a trecut pe sub furcile caudine ale tuturor umilirilor și suferințelor.

DE TOATE ȘI DE PRETUTINDENI

INSEMNĂRI

SPRIJNITORI AI PREOȚIMII. Este îndeobște cunoscută povara curbelor aplicate modestelor salarii preoțești. Ei bine, ca și când această povară n'ar fi fost destul de apăsătoare, guvernul țării prin noul buget a amputat din nou mizerele salarii ale slujitorilor Bisericii.

Dl Dr. C. Anghelescu, ministrul instrucțiunii publice

Loviți crunt în cele mai elementare drepturi ale lor, preoții luptă să li se răsplătească apostolatul devotat în slujba neamului măcar cu un salar egal cu acela pe cari îl primesc acarii căilor ferate... Cauza lor au apărat-o în parlament mulți bărbați politici cu dreaptă judecată. In rândul acestora amintim cu lauda cuvenită pe d. Dr. Anghelescu, ministrul instrucțiunii. Sperăm, că îmbucurătoarele declarații pe cari le-a făcut d-sa în chestiunea salarizării mai omenești a preoților noștri vor fi urmate de reparația practică pe care strădalnicii slujitori ai altarelor o așteaptă de-atâta vreme.

Dl ALEX. LAPEDATU, membru al Academiei Române, profesor la Universitatea din Cluj și ministru al Cultelor și Artelor împlinește în curând vârsta de 60 de ani.

Lumea universitară este în pregătirea unui volum omagial pe care i-l va prezenta la timpul său dlui Ministru Alex. Lapedatu.

AMBASADORII NOȘTRI AUTENTICI. Sătui până în gât de

Dl A. Lapedatu ministrul cultelor și artelor

de atâtea costisitoare şi inutile comisiuri politice „oficiale“ cari se plimbă prin străinătate, ne bucurăm deosebi ori de câteori auzim de felul în care ne reprezintă „neoficial“ peste hotare ambasadorii noştri culturali. Ne gândim la strălucita propagandă naţională pe cari o fac cei mai autentici reprezentanţi ai culturii româneşti, savanţi profesori de talia dlor N. Iorga, S. Puşcariu, I. Petrovici, Dr. Marinescu, D. Gusti, I. Lupaş etc. prin conferinţele ce le ţin în diferitele centre europene.

Un asemenea prilej de bucurie am avut când am citit elogioasele dări de seamă ale câtorva gazete franţuzeşti despre o serie de conferinţe ţinute de curând la Paris de către savantul profesor şi filosof I. Petrovici dela Universitatea noastră din Iaşi.

LA CE CARIERE RÂVNESC COPIII CEHOSLOVACI? Un pedagog cehoslovac a intreprins o anchetă printre cinci sute de copii, băeţi şi fete, în etate de zece ani, punându-i să răspundă ce-ar vrea să se facă fiecare din ei? Băeţii s'au rostit pentru cariera de pilot aviator 38%₀ şi pentru cea de inginer sau monteur 32%₀. Din restul de 30%₀, mai bine de un sfert au votat pentru... cofetărie!

Fetele, mult mai modeste, s'au rostit pentru meseria de croitoreasă şi modistă 40%₀, iar o parte 20%₀, pentru slujba de învăţătoare şi bucătăreasă.

Noua catedrală din Timişoara

BISERICA DIN TIMIŞOARA. Numărul bisericilor ortodoxe monumentale sporeşte fără zăbavă. E semnul celei mai frumoase râvne a credincioşilor noştri de pretutindeni. Fiindcă orice nou lăcaş de rugăciune este o nouă cetate a sufletului ortodox şi românesc.

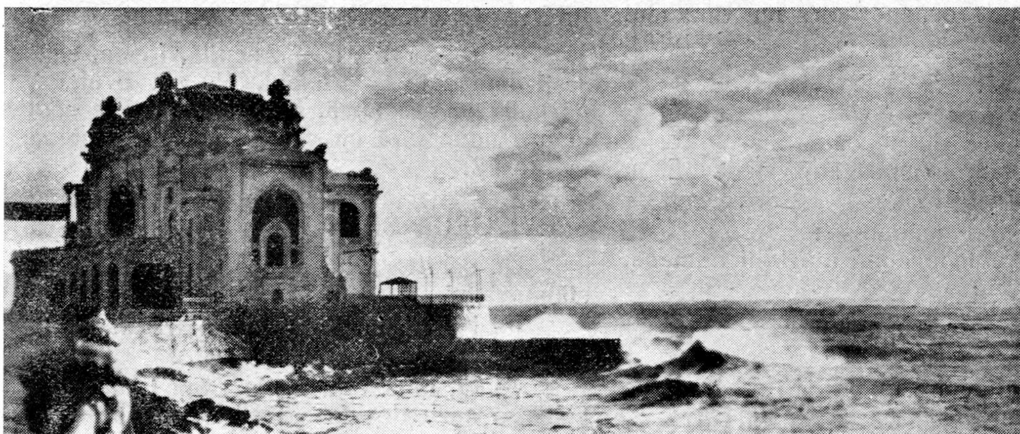

Dl Prof. I. Petrovici

Timişoara va avea în curând o asemenea cetate, durată cu grija şi osteneala Părintelui I. Imbroane, căruia primăria şi prefectura Timişoarii i-au dat un laudabil concurs — ca şi credincioşii din capitala Banatului. Noul locaş de închinare va fi sfinţit în vara aceasta.

INTERZICEREA JOCURILOR DE NOROC. Parlamentul a votat de curând o lege menită să contribue în chip real la asanarea morală a ţării: este legea pentru interzicerea jocurilor de noroc.

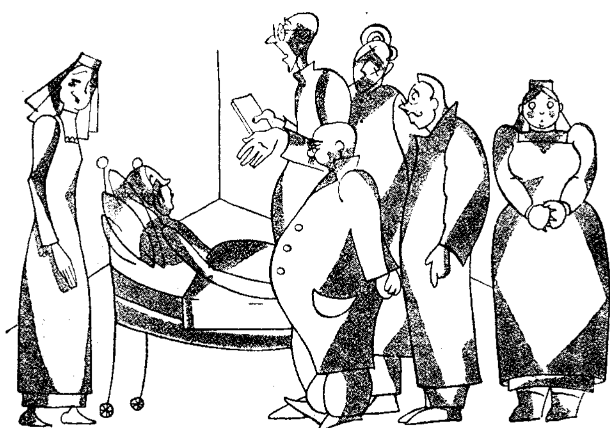
Cazinourile dela Sinaia şi Constanţa vor putea fi date de-acinainte altor destinaţii mai utile sufletului şi pungii celorce le cercetează.

Constanţa: Cazinoul în bătaia mării înfuriate

DELA LUME ADUNATE

Viaţa veselă

Medicul psihiatru: Aşa, prietine dragă, mâine te poţi întoarce acasă, la soţia D-tale.

Pacientul: Precum se vede, dl Doctor mă crede tot nebun...

SCENĂ CONJUGALĂ

Nevasta către bărbat: Cum îndrăsneşti să mă priveşti în faţă?

Bărbatul: Ce vrei? Se deprinde omul cu toate.

SERVITOAREA HARNICĂ

— Cum se face, Mario, că de câteori intru, te găsesc stând degeaba?

— Asta e din cauza pantofilor D-Voastre, că nu Vă aud niciodată venind.

TOTUŞI O DEOSEBIRE

— Dumneata ai zis că seamăn cu o cămilă?

— Da de unde? — replică cel întrebat. V'am asemuit cu un alt domn, care seamănă mult cu D-Voastră.

NENOROCIRE DUBLĂ

Ea: — Iţi aduci aminte, bărbate, pe locul acesta am făcut noi cunoştinţă acum 7 ani, la un accident de automobil.

El: — Da, da... o nenorocire nu vine nici odată singură.

LA ŞCOALĂ

Profesorul explică de pe catedră:

— Oxigenul este indispensabil vieţii. El a fost descoperit în anul 1773.

Ionel din bancă ridicându-se:

— Dar până atunci cum au trăit oamenii, domnule profesor?

LA RESTAURANT

— Chelner, biftecul ăsta parcă-i o bucată de piele şi cuţitul nu taie.

— Ascuţiţi cuţitul pe biftec.

L-A AVUT

Trenul tocmai era să plece. Un necredincios, care voia să facă pe glumeţul râzându-şi de cele sfinte, se apropie de o fereastră, la care din întâmplare şedea un credincios şi-l întreabă:

— Scuzaţi, Vă rog, dar asta-i corabia lui Noe?

— Exact — răspunse credinciosul. Mai lipseşte măgarul: Poftiţi în vagon.

ZECE ANI DE CĂSĂTORIE

— Ce zici, bărbate, tăiem mâne curcanul cel gras?

— De ce să-l tăiem?

— Fiindcă se împlinesc 10 ani dela căsătoria noastră.

— Tu crezi, că tocmai bietul curcan poartă vina acestei nenorociri?

CERŞETORII DE AZI

— Iar ai venit? Nu-i nici o săptămână de când te-am cinstit cu o pereche de ghete.

— Da, sărut mâna. Acum am venit să vă rog să le daţi la pingelit.

SERVITOR HARNIC

— Ascultă, Marine, ce obicei prost e ăsta, să fluieri când lucrezi?

— Dar nu lucrez, coniţă, fluer numai.

OM CIUDAT.

— Ciudat om mai e şi Iţig acesta.

— De ce?

— Ştie vre-o patru limbi, şi în faţa nevestei nu îndrăzneşte să scoată o vorbă.

SUCCESUL

— Ei, frate, cum îţi merge cu albinăritul?

— Excelent! Ce e drept, miere încă nu am luat, dar albinele au înţepat pe soacră-mea de trei ori.

PROFESORUL CONFUZ

Către servitor: — Ascultă, Ioane, să mă trezeşti dumneata la ora opt, că am o afacere importantă la ora nouă. Dar dacă nu mă scol până la ora nouă fără un sfert, să nu mă deştepţi până la ora 12.

SERVITORUL ŞIRET

Un servitor vine acasă beat turtă. Ii deschide stăpânul lui.

— Mă 'ntreb, Ioane, ce s'ar întâmpla, dacă te-ar găsi pe stradă beat mort.

— O, m'ar aduce aici; am totdeauna în buzunar o carte de vizită de a Dvoastră — răspunse servitorul.

IN „SERIA TEOLOGICĂ“ AU APARUT:

1. *S. Bulgakoff:* ORTODOXIA, Sibiu, 1933. Pag. 256+8. Prețul broșat 120 Lei, legat 150 Lei.
2. *N. I. Popoviciu:* EPICLEZA EUHARISTICĂ, Sibiu, 1933, Pag. 351+8. Prețul broșat 150 Lei.
3. *N. I. Popoviciu:* ÎNCEPUTURILE NESTORIANISMULUI. Sibiu, 1933. Pag. 76. Prețul broșat 40 Lei.
4. Arhim. *Dr. V. Lăzărescu:* CULTUL INIMII LUI ISUS LA CATOLICI. Sibiu, 1933. Pag. 95+9. Prețul 60 Lei.
5. *Preot Il. V. Felea:* CONVERTIREA CREȘTINĂ. Sibiu, 1935. Pag. 104+8. Prețul broșat 60 Lei.
6. *Nicolae Berdiaeff:* UN NOU EV MEDIU. Sibiu 1936. Pag. 165. Prețul broșat 75 Lei.

ÎN „SERIA DIDACTICĂ“ AU APĂRUT:

1. *D. Făgărășianu:* TÂNĂRULE, ȚIE-ȚI ZIC, SCOALĂ-TE! Vol. I. Sibiu, 1933. Pag. 108+8. Prețul broșat 60 Lei.
2. *D. Călugăr:* HRISTOS ÎN ȘCOALĂ. Manualul catehetului. I. Sibiu, 1934. Pag. 532+8. Prețul legat 220 Lei. (Epuizat).
3. *Șt. Meteș:* ISTORIA BISERICII ROMÂNEȘTI DIN TRANSILVANIA. Vol. I. Sibiu, 1935. Pag. 596+36. Prețul broșat 280 Lei, legat 330 Lei.
4. *D. Făgărășianu:* TÂNĂRULE, ȚIE-ȚI ZIC, SCOALĂ-TE! Vol. II. Sibiu, 1935. Pag. 112+8. Prețul broșat 50 Lei.
5. *Pr. Dr. Nicolae Terchilă:* EVANGHELIA IN ȘCOALĂ. Sibiu, 1935. Pag. 180. Prețul broșat 75 Lei.

În Biblioteca populară „POPASURI DUHOVNICEȘTI“ au apărut:

1. CARTE DE RUGĂCIUNI

Ediția bogată, 320 pag. . . . . Lei 70·—
Ediția mică, 116 pag. (epuizată) . . . . . . „ 25·—

2. *Pr. Ioan Alexandrescu:* IZBĂVIRE PRIN BISERICA LUI HRISTOS, 36 pag. Lei 8·—.
3. *Preot A. Nanu:* BIRUINȚA CRUCII, 44 pag. Lei 10·—.
4. *Preot A. Nanu:* ICOANE DE CĂINȚĂ. 71 pag. Lei 14·—.
5. *Dr. Nicolae Bălan,* arhiepiscop și mitropolit: RĂMÂNEȚI ÎNTRU DRAGOSTEA MEA. (Cuvinte de învățătură la praznicul Învierii Domnului). Pag. 24. Lei 6·—.

DE VÂNZARE LA LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ DIN SIBIU

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTA DE FAMILIE

APARE LUNAR

SUB AUSPICIILE „FRAȚIEI ORTODOXE ROMÂNE", SECȚIA SIBIU

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE DE AN 100 LEI. UN NUMAR 20 LEI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: SIBIU, ACADEMIA TEOLOGICA „ANDREIANA"

ABONAMENTE SE POT FACE ȘI LA LIBRĂRIA ARHIDIECEZANA, SIBIU

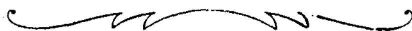

Pentru abonați

Dacă nu mai găsiți revista la librăria dela care ați cumpărat-o până acuma, adresați-Vă direct administrației. Pentrucă nu mai trimitem revista librăriilor cari nu-și achită datoria față de noi.

Cereți „Viața Ilustrată" la restaurante și cafenele

Nu uitați să Vă înoiți abonamentul la „Viața Ilustrată" și să recomandați revista prietinilor și cunoscuților D-Voastră. „Viața Ilustrată" este unica revistă de familie, care duce în casa Românului lumină pentru suflet și desfătare pentru ochi.

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE SIBIU

IN ACEST NUMĂR:

VIAŢA VESELĂ — NUMEROASE ILUSTRAŢII

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Intrucât e posibil, dorim ilustraţii (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. — Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale şi sociale din oricare parte a ţării. Aceste cronici trebue să fie însă însoţite de fotografii.

